

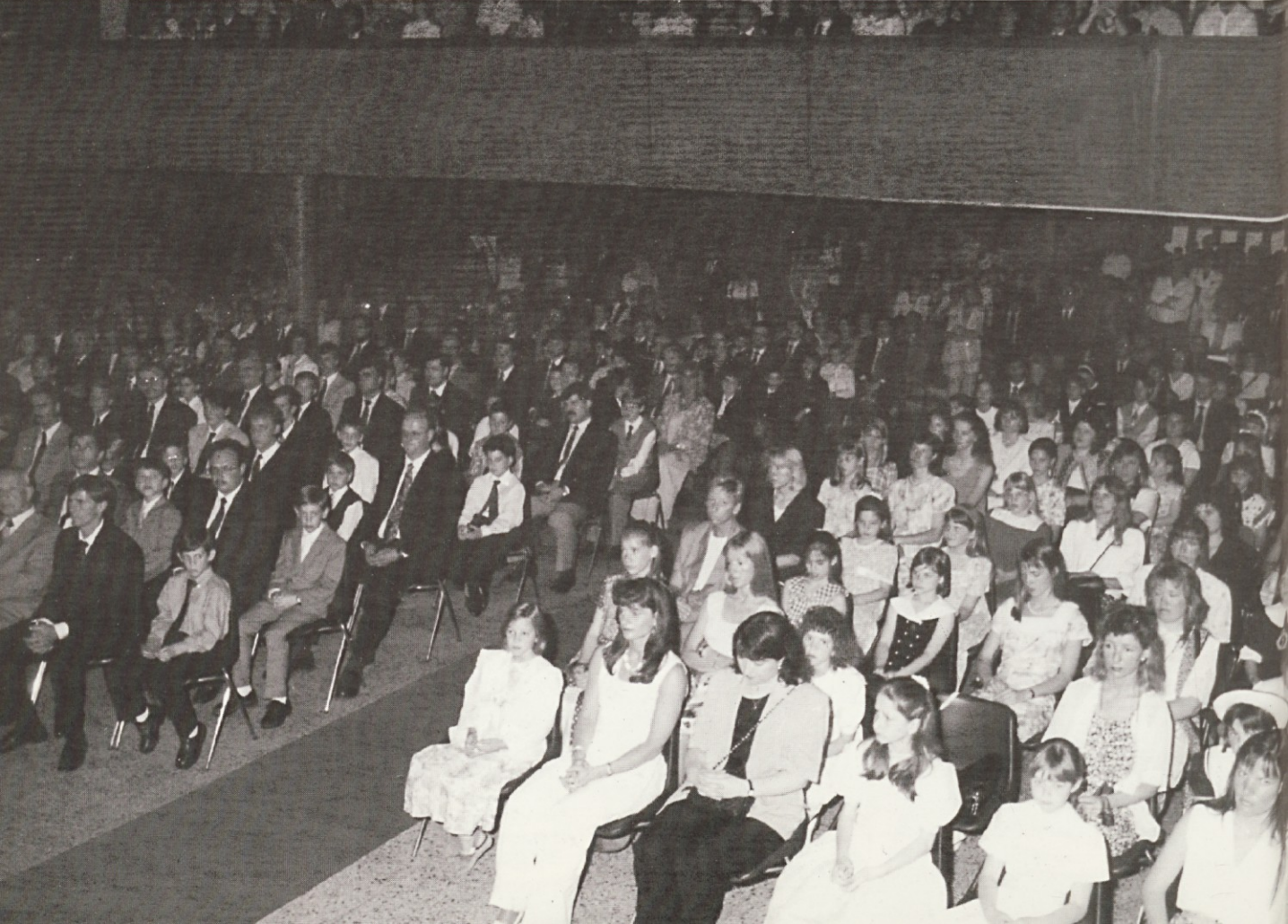
20. novembra 1994, na praznik Kristusa Kralja, v dvorani Slovenske hiše. Slovesna maša, med katero je škof msgr. Metod Pirih podelil zakrament svete birme 80 birnancem. Foto: Marko Vombergar

duhovno
življenje

Maša v dvorani Slovenske hiše v nedeljo, 20. novembra, med katero je 80 birmancev prejelo zakrament svete birme. Pri slovesnosti je pel pevski zbor Gallus pod vodstvom dirigentke Anke Gaserljeve.

PRED PETDESETLETNICO

BOŽIDAR FINK

Stopamo v leto, v katerem se bo svet spominjal konca zadnje svetovne vojne in padec absolutističnih nacionalizmov. Za mnogo narodov bo priložnost, da se poklonijo žrtvam v bojih in preganjanjih, proslavijo zmago in obnovijo voljo po svobodi in spoštovanju človekovih pravic.

Spominske prireditve v tem letu bodo med Slovenci poglobile razpoloženske prepade. Nekateri bodo hoteli stopati v korak z zmagovalci nad fašizmom in nacizmom, drugi se bodo morali spominjati začetka

nove sužnosti, preganjanj in smrti. Ples na grobovih oseb in pravice!

Padec fašizma, ki je imel zasluženo tudi slovensko zemljo, so demokratični Slovenci sprejeli z zadoščenjem: končal se je imperij ene od ideologij, katere so spočenjale toliko gorja. Samo nekomunistični Slovenci lahko v resnici iskreno odobravajo izid dogodkov na svetovnih bojiščih pred pol stoletjem, saj je tedaj padel sistem, ki je bil miselno nasproten splošno sprejetim načelom o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah. Samo nekomunistični Slovenci so načelno nasprotovali vsem takim sistemom.

Slovenska levica bo uspeh na bojiščih prikazovala kot svojo zmago v sklopu protifašistične koalicije. To pa bo nova neresnica v nepretrgani vrsti komunističnih prevar. Ko komunisti govorijo o svoji zmagi, ne more ta veljati kot zmaga nad zunanjim nasprotnikom. Njihov vojaški prispevek je bil tako skromen, da se nikakor ne morejo ponašati z učinkovitim bojnimi zavezništvom.

Ko nasledniki komunistov govorijo o zmagi, lahko triumfirajo samo s tem, da so v notranjem boju uklenili Slovenijo v svoj sistem, a so še to dosegli le po ugodnem spletu zunanjih okoliščin. Obveljala je komunistična revolucija, uspela je zarota partije, nad Slovenijo je zavladovalo novo nasilje. Ko hoče levica proslavljati zmago nad fašizmom, je to le poveličevanje prevlade komunizma, ki je vsilil novi red z diktaturo ene stranke, kolektiviziral družbo, uvedel dirigirano gospodarstvo, uniformiral miselnost in zatrl vsko zasebno pobudnost. Ko se je na zahodu uveljavila demokratična družbena ureditev, je na Slovenskem zavladovala tiranija, ki je v neposrednem povojnem obdobju deželo potopila v grozo. Names-

to svobode je nastopil rdeči fašizem, iz katerega ni bilo videti izhoda.

Skupno proslavljanje z zavezniki je tudi nestvarno, saj se je kmalu po 1945 med njimi razplamtela mrzla vojna, ki je včasih prehajala v grozljive napetosti. Nesmiselno je enotno triumfiranje nekdanjih naključnih zaveznikov, ki so se takrat iznebili skupnega sovražnika, a so takoj po tem stopili v divjo tekmo zaradi nasprotujočih si idejnih izhodišč in nastopov. Nasledniki komunističnih strank pač ne morejo iskreno obnavljati zmage obenem z demokratičnimi zavezniki, s katerimi so bili dolga desetletja smrtno sprti.

Še bolj nesmiselno se zdi, da slavijo v svojem imenu nekdanje zmagoslavje nasledniki tistega gibanja, ki je zaradi notranje neskladnosti z naravnim redom shiralo v akutnem razkrojnem procesu in se tako nenadoma sesulo. Zgodovinski mrtvec pač ne more iz lastnega razpada slaviti zmago.

Sprejeti je sicer treba, da so se v slovenski revolucionarni nastop vključevali tudi ljudje v dobri veri, da tam prispevajo za narodovo osvoboditev. Takim načelno ni mogoče odrekati pravice do izražanja zadovoljstva, če so prepričani, da so pomagali samo k vesoljni zmagi nad nacifašističnim imperializmom za svobodo. Vendar je že malo verjetno, da bi kdo še zdaj pošteno vztrajal na tedanjem stališču, potem ko je izkusil vso težo režima, ki je izšel neposredno iz revolucije. Taki dobro misleči ljudje so bili takrat in je morda kdo še danes tudi žrtev komunistične prevare.

Ideal narodne sprave je v tem letu torej še bolj odmaknjen. Gre za dialektično tekmo med živo močjo svobodnjaške misli in mrtvo trohnobo ostankov

Brez resnice ni svobode

Priprava na prireditve ob 50. obletnici konca druge svetovne vojne in povojne morije na Slovenskem

Leta 1995 se bo skoraj ves svet spominjal konca druge svetovne vojne in se veselil zmage nad nacizmom in fašizmom. Zaradi revolucije, ki jo je pod krinko narodnoosvobodilnega boja vodila komunistična partija, se je na Slovenskem poleg okupacije razvnela še bratomorna vojna, ki je terjala veliko žrtev, tisoči pa so iz strahu za golo življenje odšli v pregnanstvo. Zmagovita stran je že po končani vojni zagrešila strašen zločin, saj je brez usmiljenja in brez sodnih postopkov pobila več kot 10.000 nedolžnih žrtev.

Pripravljalnemu odboru, ki je v preteklih petih letih skrbel za pravne prireditve in maše za pobite domobrance in druge žrtve nasilja v Kočevskem rogu in na Teharjah, so se letos pridružili tudi novi predstavniki slovenske katoliške javnosti doma in po svetu. Za 50. obletnico omenjenih do-

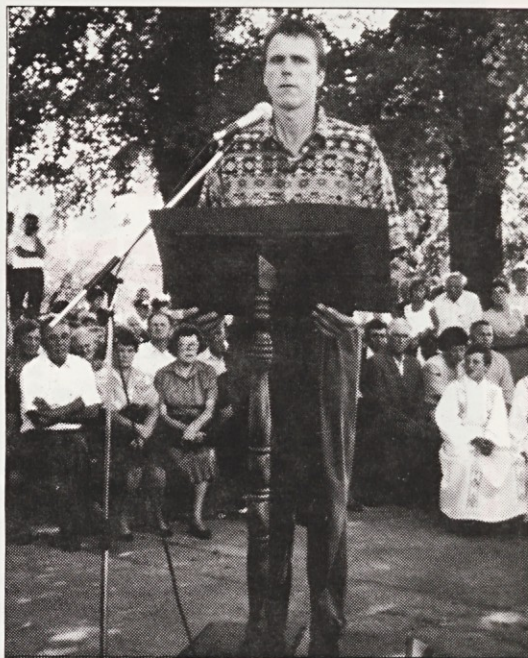
godkov pripravljajo številne prireditve. Udeležili se jih bodo tudi mnogi rojaki po svetu, zlasti iz Argentine in Združenih držav Amerike, Kanade in od drugod, ki bodo v prihodnjem letu v velikem številu obiskali svojo staro domovino.

Med prireditvami naj omenimo poseben zgodovinski simpozij v juniju 1995, o takratnem času, dogodkih in ljudeh, ki so vplivali na usodne odločitve. Prispevki bodo izšli v posebnem zborniku.

V načrtu je tudi vrhunska kulturna prireditev, s katero se bomo poklonili žrtvam bratomorne vojne. Rojaki, ki bodo za to priložnost obiskali Slovenijo, bodo sami pripravili posebno akademijo. Vsi se bodo srečali tudi na Brezjah, kjer bodo imeli posebno zahvalno mašo. Dogodkov izpred 50 let se bodo letos spominjali tudi pri mašah za domovino, ki bodo na predvečer v soboto, 24. junija, v vseh treh stolnicah in številnih drugih cerkvah.

Obletna maša za pobite žrtve bo v Kočevskem Rogu ob grobišču Pod Krenom v nedeljo, 25. junija, ob 11. uri. Udeležili se je bodo vsi slovenski škofje. Obletna maša v Teharjah pa bo teden dni pozneje 2. julija. Organizatorji upajo, da bo do takrat v Rogu že stala spominska cerkev.

V pripravi je že posebna Bela knji-

Ob odkritju spominske plošče v Viševku za žrtve fare Stari trg pri Ložu: govori Kondare, kateremu so partizani pobili starega očeta in 6 stricev. Na plošči je 260 imen!

ga, v kateri bodo predstavljene vse farne plošče z več kot deset tisoč imeni in priimki zamolčanih žrtev bratomorne vojne.

Omenjeni odbor pripravlja v sodelovanju s predstavniki Slovencev po vsem svetu tudi poseben poziv Državnemu zboru Republike Slovenije, da obsodi komunistično partijo in zločine, ki so jih izvajali nosilci revolucije nad slovenskim narodom.

Poziv bodo skupaj s podpisi prihodnje leto izročili Državnemu zboru in pristojnim oblastem Republike Slovenije.

Janez Gril

„Družina“, št. 49-50/1994

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA JANUAR

Splošni: Da bi v sodobni kulturi znali razlikovati prave in namišljene vrednote.

Misijonski: Da bi kateheti vzgajali krščanske skupnosti v misijonskem in ekumenskem duhu.

Slovenski: Da bi se vsi kristjani po krstu rasli v medsebojni povezanosti, razumevanju in edinosti.

realnega socializma. Tu je sprava načelno nemogoča. Približevanje bi bilo verjetno le med osebami, ki bi sprejele, da je bil partizanski nastop sprožen in voden v interesu komunistične internacionalne in slovenske partije in da je bil upor proti komunizmu legitimen vsaj toliko kot upor proti fašizmu.

Dolžnost vernih in vseh, ki dobro hočejo slovenski domovini, je prizadevanje, da se uveljavi zgodovinska resnica in pobuja razpoloženje za njeno sprejemanje. Za to je treba razodevati nekdanja dejstva, njihove vzroke, okoliščine, povezave in posledice, pa tudi navezovati osebne odnose z blagohotno človeč-

nostjo. Gre za razpor v pojmovanju zgodovinskih dogajanj, katerega je najtežje spraviti s sveta, posebno če so vmes temeljne idejne razlike, ki ločujejo cele ljudske sloje. V tem poleg razjasnjevanja najbolj uspevajo čustveni vzgibi, ki jih pobujajo osebna doživetja ob živih stikih, pri spoznavanju posameznih usod in tudi v umetniških delih. Kjer ne gre z razumskimi utemljevanjem, bo uspela človeška toplina, zgled junaškega sprejemanja trpljenja, plemenito prizadevanje za skupne dobrine in višje vrednote. Vse pa z zaupanjem in Previdnost, ki uravnava svet s človekovim sodelovanjem. ●

POZIV DRŽAVNEMU ZBORU in PRISTOJNIM OBLASTEM DRŽAVE SLOVENIJE

**Petdeset let po koncu komunistične
revolucije podpisani Slovenci
zahtevamo, da državni zbor in
pristojne oblasti države Slovenije
izpolnijo svojo dolžnost**

V času, ko mineva:

— 50 let po vzpostavitvi komunistične totalitarne oblasti nad slovenskim narodom, usodo in premoženjem slovenskih ljudi;

— 50 let po koncu druge svetovne vojne, ki se je nadaljevala kot hladna vojna med demokracijo in komunizmom;

— 5 let po političnem preobratu in pričetku demokratičnih sprememb v Sloveniji;

— 4. leto veljavnosti ustave države Slovenije, ki pomeni prelom s preteklostjo; žal pa so iz le-te ostale številne nepopravljene krivice in premnoge žrtve brez povrnjene časti, to pa podaljšuje razdor in onemogoča spravo med Slovenci;

zahtevamo:

da državni zbor in pristojne oblasti države Slovenije izpolnijo dolžnost, ki jim jo nalagajo črka in duh slovenske ustave ter določila mednarodnega prava v skladu z Listino Združenih narodov, De-

klaracijo Evropskega sveta in Helsinškimi listinami, tako da:

— izrecno obsodijo komunistično partijo, ker je med vojno in okupacijo zlorabila slovensko željo po svobodi in narodnoosvobodilni boj v svoje revolucionarne namene;

— obsodijo zločine, ki so jih izvajali nosilci revolucije nad slovenskim narodom pod pretvezo osvobodilnega boja, hoteč uničiti svoje idejne in politične nasprotnike;

— priznajo, da je bil slovenski narodni odpor proti komunizmu med drugo svetovno vojno samoobrambno in domoljubno dejanje;

— razglasijo poboj domobrancev in vseh drugih nasprotnikov komunističnega totalitarizma za zločin proti človeštvu;

— obžalujejo nasilje komunistične države in teptanje temeljnih človekovih pravic po končani vojni;

— sprejmejo ukrepe, da bo neodvisna sodna oblast raziskala zločine med revolucijo in po njej;

— sprejmejo zakone, ki bodo pretrgali povezavo s prejšnjo totalitarno ureditvijo in odpravili politične, gospodarske in druge privilegije nekdanjih oblastnikov in njihovih naslednikov;

— razveljavijo obsodbe, ki so jih po vojni izrekla sodišča na podlagi revolucionarnih zakonov, omogočijo poravnavo moralne in materialne škode, ki je bila povzročena premnogim Slovencem med revolucijo in po njej, in zagotovijo enake socialne in druge pravice pod enakimi pogoji vsem žrtvam vojne in revolucije;

— sprejmejo zakone, ki bodo v državi Sloveniji uveljavili pravno državo v skladu z ustavo, konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Svet Evrope) in Splošno deklaracijo o človekovih pravicah (Združeni narodi).

Podpisani pričakujemo, da bodo predstavniki države Slovenije zadostili pravici!

Na slovenski zemlji in v zdomstvu leta 1995.

Podpisovanje Izjave

Akcija za zbiranje podpisov za gornjo deklaracijo in zahteve se bo pričela po vsem svetu kakor v Sloveniji s 1. januarjem 1995.

V Argentini so skrb za podpisovanje prevzeli okrajni Domovi, ki bodo poskr-

beli, da bodo vam na razpolago podpisane pole. Podpisujejo lahko vsi rojaki, ki to žele in se strinjajo z vsebino, od 14. leta starosti dalje. Če bi kdo rad podpisal, pa ne more od doma, naj to sporoči v Dom, da mu prinesejo polo na dom. Tudi prosimo vse rojake, da v svojem okraju in med svojimi sosedi vzbudijo

zanimanje za te podpise. To izjavo skupaj z zbranimi podpisi bomo po počitnicah skupaj z drugimi iz vsega sveta in iz domovine svečano predali Državnemu zboru v Ljubljani. Čim večje število podpisov bo, večjo bo imela tudi volilno težo, saj bodo predstavljali Slovence z vsega sveta.

Predstavitev akcije

Ves slovenski narod bo letos junija podoživljal strašno krivico, ki mu je bila storjena z vojno in z revolucijo ter s krvavim totalitarnim režimom, ki je zrastel iz nje. Vsi, ki so prelili kri za vero in dom, od leta 1941 pa do konca revolucije, nam bodo tedaj še posebno blizu. Spomin na množični poboj razoroženih domobrancev po končani vojni pa bo med nami zameglil, s svojo strahotno in nečloveško krutostjo, celo praznovanje ob pol stoletnici konca vojnih grozot in okupacije, ki jih bodo evropski narodi upravičeno prirejali v istem času.

Rana, ki so jo komunistični revolucionarji prizadeli slovenskemu narodnemu telesu s pobojem svojih idejnih nasprotnikov in z nasiljem, ki so ga potem izvajali nad narodom v domovini skozi petinštirideset let, ostaja celo zdaj, ob svobodni in demokratični slovenski državi — nezaceljena. Njena brazgotina bo neizbrisen madež na našem narodnem telesu.

Ob vsem tem morju krivic, slovenska demokratična oblast še ni storila svoje dolžnosti. Na tem področju dobra volja posameznih zasebnikov ni dovolj! Parlament, ki je legalni predstavnik naroda, ni do zdaj niti simbolično poravnal tvarnih in moralnih krivic totalitarizma.

Dovolj smo čakali. Zdaj zahtevamo, da država stori svojo dolžnost!

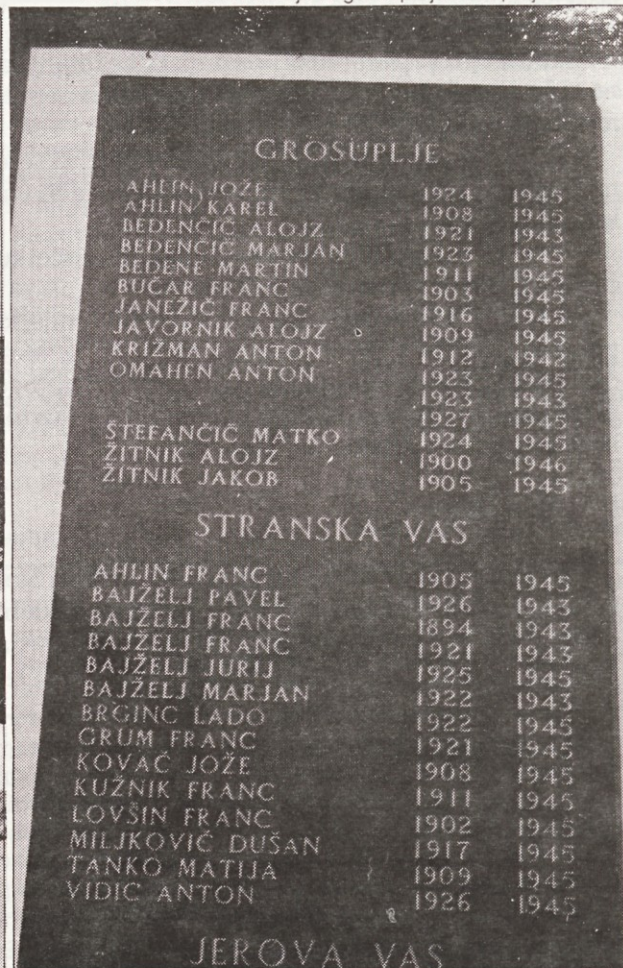
Zato vas, v imenu vseh političnih, kulturnih in verskih organizacij naše skupnosti, združenih v Medorganizacijskem svetu, pozivam, da se pridružite akciji, ki jo pričenjamo demokratični Slovenci po vseh celinah sveta. S tisoči podpisov na naši Zahtevi hočemo vzbuditi poslancem slovenskega državnega zbora, vest in doseči poravnavo krivic, ki ovirajo narodno spravo.

Ob veslovenski počastitvi žrtev revolucije junija letos bomo predstavili Državnemu zboru naslednje Zahteve, tudi z vašimi podpisi.

Prof. Tine Vivod
za pripravljani odbor

Župnijska cerkev sv. Mihaela na Grosupljem, kjer so 25. septembra 1994 odkrili spominsko ploščo.

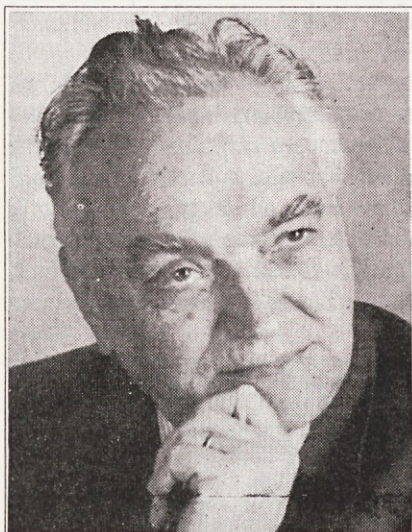
Ena od plošč, na katerih je vklesanih 67 imen žrtev komunistične revolucije iz grosupejske župnije.

SVETOVNI, SLOVENSKI, KRŠČANSKI ČAS

ALOJZ REBULA

Novoletni obrat navaja človeka k razmišljanju o skrivnosti, v katero je potopljen on sam, svet, veselje: o skrivnosti časa.

To je sfinja, v katero so se zagledali najprodornejši človeški duhovi, od Avgušтина do Heideggerja.

Skrivnost časa...

Svetovnega, slovenskega, krščanskega.

Svetovni čas: kaj bo z njim? Ali gre svet res k svojemu koncu, kakor nam že sto let — ob stalnem odlaganju terminov — napovedujejo Jehovove priče? Bo do tega konca prišlo že pred letom 2000? Ali morda v noči 31. decembra 1999, v skladu z napovedjo o „mile et non plus mille“ — tisoč in ne več tisoč?

Ne, nič posebnega ne bo, tisto zadnjo noč 1. 1999. Ljudje, ki se bodo iznovevali v njej, se bodo 1. januarja 2000 skrokani vračali domov v verjetno meglenem, vlažnem, dolgočasnem, pač januarskem pustem jutru. In 2. januarja 2000 se bo novo tisočletje že razdišalo, vse bo spet znano in staro, nespremenljivi vonj trpkega človekovega bivanja. In novo tisočletje bo vzdihnilo s pesnikom Jeseninom: „Živeti, nič novega!“

Vendar pa koncu ta naš ljubi svet le ne bo ušel. „Memento mori!“ nepreklicno velja tudi zanj, ne samo po biblijskih, ampak tudi po znanstvenih napovedih. In morda ta konec tudi ni tako daleč.

Če bi človek hotel razbrati nekaj znamenj domnevnega bližnjega konca, bi jih zlahka našel. Na primer: prenaseljenost planeta, ekološki samomor, izčrpanost energetskih virov. Kristjanu pa bi dalo posebej misliti neko drugo znamenje, izrecno napovedano v Svetem pismu. Ne toliko prihod Antikrista, saj je v tem stoletju Antikristov bilo že nekaj, tudi na Slovenskem, ampak velika apostasia, kakor se glasi grški izraz, velik odpad od vere. Če na primer bereš, da je v enem letu izstopilo iz Cerkve v Nemčiji — v presiti in zdaj tudi združeni Nemčiji — 200.000 ljudi, se res spomniš neke prerokbe svetega Pavla...

Vendar se da vsem imenovanim znamenjem argumentirano ugovarjati, kakor se da ugovarjati zadnjemu: o takšnem odpadu — „umiranju vere“ — je govoril že pred stopetdesetimi leti naš Slomšek. Svet bo torej, če ne znori s svojim atomskim arzenalom Kitajska, lezel naprej po utečenem ritmu. Odkar ni več komunizma, ni videti, kaj naj bi ga usodnejše vznemirjalo. In sploh — kaj naj bi še delalo prihodnost zanimivo? Elektroniki se ne čudimo več, pa naj dela še take čudeže. Astronavtika nikogar več ne zanima, tudi če se astronauti prekopicujejo po vesoljskih prazninah. Filozofija nima več kam iz svojega Niča in literatura prodaja konfekcijski veter. Nikakršen smisel nam ni več potreben. Svet se lahko mirno zvali v tople, zatohle, po kurniku dišeče pernice postmoderne.

Kaj pa bo s slovenskim časom?

Ena sama nesreča, kaos, brezihodnost, če hočem poslušati določen krokarski zborček v slovenskem medijskem orkestru, zborček, sestavljen v glavnem iz zagrenjenih prenoviteljev in izvotlenih filozofov. Pa bo tudi v dolinah pod Triglavom šlo bolj ali manj

po starem. Slovenije ne bo ogrožala ne Nemčija ne Hrvaška ne angleščina ne verouk v šolah. Zares jo bo ogrožala moralna erozija, upadanje morale, poslovne in osebne. Ogrožal jo bo cinizem. Ogrožalo jo bo pomanjkanje vere v vrednoto.

Kaj pa bo s krščanskim časom v njegovem dvojnem teku, vidnem in nevidnem?

Vidni zunanji krščanski čas, ki ga nosi cerkvena struktura, se bo verjetno še kolikor toliko uspešno upiral rastočemu navalu modernega poganstva, ki preplavlja tudi Slovenijo. Upiral se bo s cerkvenim življenjem, s krščanskim delovanjem, s krščanskim tiskom. Vendar pa kristjan ve, da pod tem vidnim krščanskim časom teče še neki drug čas, neviden, podzemski, mogočen, odrešenijski, Božji. Čas, ki pomeni tudi neko nenehno navzočnost Njega, ki je rekel: „Jaz sem z Vami vse dni do konca sveta.“ Zato postavlja vse svoje upe predvsem Vanj. In on, ki ima prečete vse njegove lase, ima prečete tudi vse njegove sekunde. Zato kristjan gre v prihodnost z upanjem. Po Péguyu ve, da je upati morda težje kot verjeti in ljubiti. In zato bo Gospodarja časov prosil tudi, naj mu ne odreka daru upanja.

V tem upanju bo vedel, da je vsaka njegova minuta, pa naj dela karkoli — in predvsem trpeča minuta —, blagoslovljena s Smislom.

Svetonočna

KAREL MAUSER

*Nocoj zvonov glasovi
so tako mehki
kot naših dobrih mater
sladki usmev,
kot božajoče pesmi tihi odmev,
ki noč samotno nežno vzvalovi.*

*Nocoj pred jaslicam luč gori,
po hiši, čumnati kadilo še dehti,
a ko zapojemo — težko nam je
srce in v očeh se solze zableste.*

*Nocoj bo prišel spet
pred nas Gospod
in zvezdico prižgal
na vsako temno pot.*

Msgr.

METOD PIRIH ROJAKOM v Argentini

OB PRIHODU

**Z božjimi darovi
je treba sodelovati**

Dragi slovenski rojaki!

Po treh letih sem zopet med vami. Vse Vaše dušne pastirje, drage birmance, njihove starše in botre ter vse mlajše in odrasle vernike pristrčno pozdravljam v svojem imenu, v imenu svojega spremljevalca Francija Petriča, odgovornega urednika Družine, ter v imenu vseh slovenskih škofov. Zahvaljujem se Vam za pristrčen sprejem, ki ste ga pripravili v sredo, 9. novembra, v Slovenski hiši.

Če Bog dá, bom v naslednjih dneh na štirih krajih: v Bariločah, v Slovenski hiši, v Slovenski vasi in Mendozi vašim mladim podelil zakrament sv. birme. S to duhovno mislijo bi vam rad pomagal pripraviti se na ta pomembni dogodek za Vaše otroke in njihove družine, za Vaše župnije in vso slovensko skupnost v Argentini.

Jezus pravi pomenljive besede: „Gospodov Duh je nad menoj; zato me je mazilil. Poslal me je, da oznanim blagovest ubogim; da naznamim jetnikom oproščenje in slepim pogled, da izpustim zatirane v prostost in oznamim leto božjega usmiljenja... Danes se je to pismo spolnilo“ (Lk 4, 18-19, 21).

Te besede je prvi zapisal prerok Izaija. V shodnici v Kafarnaumu jih je Jezus naobrnil nase in dejal, da so se na njem izpolnile. Na nobenem izmed nas pa se do popolnosti še niso izpolnile in so zlasti za vse mlade kristjane posebno božje naročilo in program za njihovo življenje.

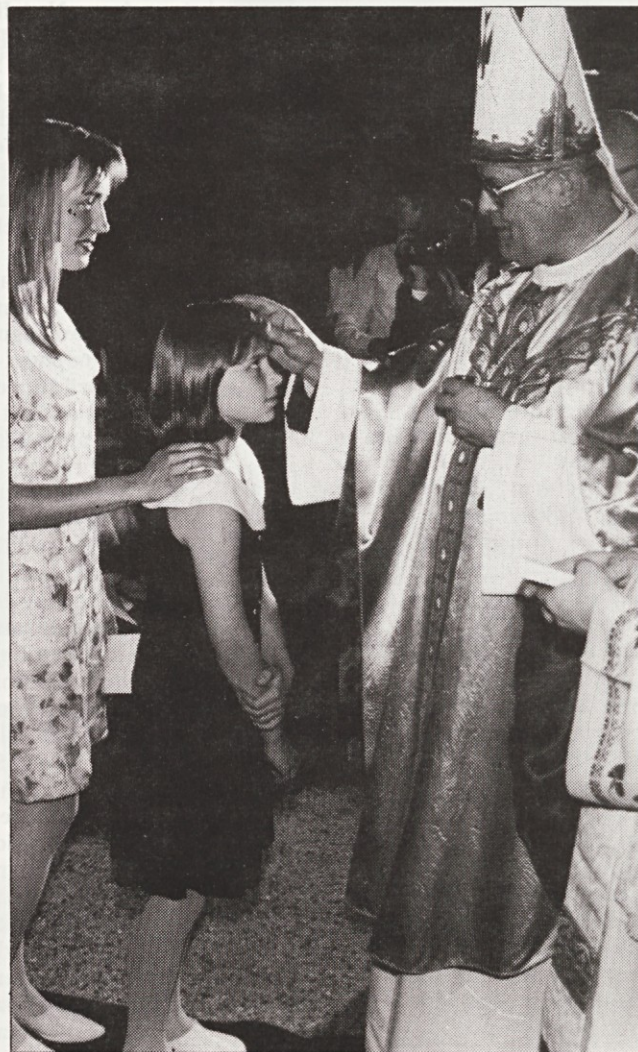
Gospodov Duh je nad menoj, ne pomeni nič drugega kot to, da se zavedamo, da je naše življenje od samega spočetja naprej, ko smo bili ustvarjeni po božji podobi in sličnosti, tesno povezano z Duhom. Z Božjim Duhom smo bili napolnjeni in maziljeni pri sv. krstu, darove Sv. Duha prejmemo pri birmi.

Z Božjimi darovi je treba v življenju sodelovati, z njimi

moramo prepoznati svoje osebno življenje in nato po Jezusovem naročilu stopiti med ljudi ter z zgleodom in besedo pričevati za Kristusa. Če smo po zakramentih res tesno povezani s Kristusom, potem smo žive mladike na Kristusovem skrivnostnem Telesu, ki je Cerkev. Če pa se učinki zakramentov ne pokažejo v življenju, potem je veliko vprašanje, kakšni kristjani smo in komu služimo.

Evangelist tudi pravi: „Vseh oči v shodnici so bile vanj uprte“ (Lk 4, 20). Oči nas vseh so te dni uprte v naše birmance. Kje bodo drugo nedeljo, kje drugo leto, kje, kadar bodo na vrsti za birmo njihovi bratje in sestre, ali jih bo Kristus še privlačil in zanimal? Od naše skrbi zanje, od njihove redne molitve in obiskovanja nedeljske maše ter sodelovanja pri njej, od njihovega vključevanja v različne verske in kulturne dejavnosti, od dobre družbe, od kontroliranega gledanja televizije in še od drugih dejavnikov je odvisno, v kakšno smer bo šlo njihovo nadaljnje življenje.

Vsi se zanje in z njimi trudimo, da bodo zoreli v zdrave, močne in srečne duhovne in človeške osebnosti.

BESEDA NAŠIM DRUŽINAM

Z Marijo prosimo za naše družine

Bogu se zahvaljujemo za Marijo, ki nam je bila podarjena kot duhovna Mati. Ker je kot otrok živela v družini so. Joahima in Ane in ker je bila srce svete nazareške družine, ji z velikim zaupanjem izročimo v letu družine vse probleme naših staršev in zakoncev ter vseh mladih, ki se na zakon pripravljajo.

V zadnjih desetletjih se je temeljito spremenila podoba družine. Krivično bi bilo, če bi kar takoj rekli, da so danes družine slabše kot nekoč. Gotovo pa je, da so drugačne.

Če je poprej vsa ali skoraj vsa družina živela skupaj, so sedaj vsi za delo sposobni člani družine zaposleni na različnih krajih, v različnih tovarnah, delavnicah, pisarnah; mnogi mladi pa se šolajo, v različnih krajih sveta. To pomeni, da je sodobna družina malo skupaj. Mnoge matere in žene so zaposlene, saj samo ena plača ne zadošča za preživetje. Kolesa zgodovine ne moremo zavrteti nazaj. Rešitev je v tem, da bi vsi člani družine tisti čas, ko so skupaj, zares kakovostno preživeli. Družina bi se morala domeniti, kaj in kako bodo delali, da se bodo družinske vezi vendarle krepile, in kako bodo družino obvarovali pred različnimi problemi ter zlasti pred razbitjem. Del skupnega družinskega bivanja morajo vsekakor zapolniti molitev, verski pogovori, medsebojno zaupanje ter izmenjava izkušenj. Gre za novo kulturo družinskega bivanja in te kulture se moramo učiti.

Število otrok je po družinah manjše kot nekoč. Slovenci doma že izumiramo. Na eno družino pride 1,8 otrok. To je zelo hudo. Kaj pomaga samostojna država Slovenija, če bo ostala brez Slovencev?

Hvala Bogu, da je tu pri vas glede natalitete veliko boljše. Res je, da bi morala družba zaščititi družino. Res je, da bi morali biti otroški dodatki za vsakega nadaljnjega otroka znatno višji. Res je, da bi morala biti tudi stanovanja večja in primernejša. Res je, da bi moral biti porodniški dopust daljši in materinstvo orednoteno kot poklic. Iz slovenske ustave je treba črtati zakon o pravici do splava. Res je še mnogo drugih reči.

Vendar je končno res tudi, da se morajo krščanski starši za otroke odločati zavestno, potem ko so vse presodili pred Bogom in pred svojo vestjo.

Zakonci bodo imeli več otrok:

Če bodo odkrili, da je življenje z Bogom in vero najvišja vrednota.

Če bodo začutili, da so poklicani k posredovanju novega življenja od Boga samega, ki je življenje ljubeči Gospod.

Če bodo v otrocih videli Božjo podobo.

Če bodo verovali Jezusovi besedi: Kdor sprejme otroka v mojem imenu, mene sprejme!

Če bodo ugotovili, da se duhovni poklici veliko pogosteje rodijo v številnih družinah kakor pa tam, kjer je malo otrok.

Če bodo spoznali, da prideta z enimi lačnimi usti na svet tudi dve pridni roki.

Če bodo odkrili, da je veliko lažje vzgajati večje število otrok, kakor pa enega ali dva.

Če bodo skusili, da so otroci iz številnih družin zaradi mnogih odnosov do bratov in sester čustveno in socialno zrelejše osebnosti.

Če bodo, končno, izračunali, da bo višina njihovih pokojnin odvisna od števila zaposlenih v bodočnosti.

Naloga nas vseh je, da te zdrave misli o družini in zakonu širimo in utrjujemo v svojem okolju. Da posredujemo življenju naklonjeno miselnost. Da podpiramo zakonce v njihovem dostikrat težkem družinskem položaju. Da končno sebi in v svoji okolici dopovemo, da človek ne živi samo od kruha in da je življenje več kot jed in pijača.

Prosimo Marijo za te nadse važne zadeve. Ona, ki je stala našemu narodu in zlasti našim družinam vedno ob strani, nam bo stala tudi v bodoče.

IMENOVANJE

Po osebnem pogovoru in posvetovanju z vsemi slovenskimi dušnimi pastirji in z nekaterimi laiki predlagam Argentinski škofovski konferenci v Buenos Airesu, da imenuje g. Jožeta Škerbca za narodnega delegata za Slovensko dušno pastirstvo v Argentini za dobo petih let, za njegovega pomočnika pa p. dr. Alojzija Kukovico.

Naj Bog po priprošnji Božje Matere blagoslavlja Vajino delo za duhovni, kulturni in narodni blagor naših dragih rojakov v tej deželi.

Buenos Aires, 29. novembra 1994

msgr. Metod Pirih,
koprsku škof in narodni ravnatelj
za Slovence po svetu

BESEDA PRED SLOVESOM

Bodite pogumni in vedri!

Moj obisk med vami in mojega spremljevalca g. Francija Petriča se bliža koncu. Predno se poslovim od vas, se vam želim ponovno najtopleje zahvaliti za vljudni sprejem, za tolikšno pozornost in za vse izraze spoštovanja in prijateljstva, ki sem jih doživljal na vsakem koraku. Zahvaljujem se Bogu, ki je želel, da sem vas v treh letih že drugič obiskal, potrdil v veri vse odrasle ter na poseben način preko 100 vaših birmancev. Svojo zahvalo izražam g. Jožetu Škerbcu, ki je ta obisk po smrti prelata dr. Alojzija Starca uresničil, pa vsem drugim slovenskim dušnim pastirjem za občuteno pričevanje vere in ljubezni, ki ste mi jo izkazali v teh tednih, ko smo v Slovenski hiši, po vseh slovenskih središčih v Buenos Airesu, v Bariločah, v Mar del Plati, v Miramaru, v Lujanu ter v Mendozi, obhajali euharistična in družabna srečanja.

Iskreno se zahvaljujem vsem predsednikom domov, voznikom, različnim organizacijam, ustanovam in folklornim skupinam za vse sprejeme, pogovore z bolniki in vsemi, ki sem jih srečal, za izraze prijateljstva, za molitve, za kulturne nastope, za vse izražene besede in za darila.

Okrepljeni z darovi Svetega Duha in z božjo besedo ste prav danes ponovno poklicani, da gradite boljšo prihodnost, da dejavno sodelujete pri verskih in kulturnih organizacijah in tako prispevate nenadomestljiv delež pri utrjevanju de-

mokracije v vaši novi domovini in v slovenski državi.

Nikoli ne pozabite, da prava vera kaže svoje sadove preko dobrote, potrpežljivosti, stanovitnosti in odpuščanja.

Zgodovina je učiteljica življenja. Naše slovenske korenine segajo v davno preteklost izpred 1300 let. Zvestoba evangelijskim vrednotam, ki so prinesle tedanjim rodovom in našemu slovenskemu narodu sadove razumevanja, spoštovanja in sodelovanja, naj bodo vzor tudi nam, ki smo deležni slovenske samostojnosti in svoje lastne države.

Naša družba na prehodu v tretje tisočletje doživlja velike spremembe. Vseh dobrih smo veseli. Kljub gospodarskim in političnim krizam upamo, da bosta ustvarjalnost in delavnost naših ljudi premagali najtežje ovire.

Iz preizkušenj, ki smo jih prestajali doma in vi tukaj, se Cerkev prenavlja, na zunaj še vedno revna, navznotraj pa prečiščena in bolj usposobljena za svoje duhovno poslanstvo v duhu Jezusa Kristusa in koncilskega nauka.

Vedno glejte naprej! Imejte pogum in moč za sprejemanje bližnjega v njegovi drugačnosti in za odpuščanje.

Odpustiti ne pomeni opustiti zakonska sredstva pravne države, ki ima dolžnost raziskati povzročitelje zločinov.

Doma smo izkusili, v kakšne zablode zapade družba, ki v svojih temeljih odklanja Boga in prezira božje zakone. Kadar se to zgodi, človek ni več dobitnik za državo, ampak postane objekt in sredstvo za pridobivanje protičloveških ciljev. Preteklost in sedanost nas učita, da edino vera daje najtrdnější temelj za obvarovanje in napredovanje človekovega dostojanstva.

Ponavljam vam s škofom Gregorijem Rožmanom, katerega 35-letnico smrti smo obhajali letos 16. novembra: Ostani-te trdni in zvesti, pogumni in vedri!

Vse, kar je med vami živo ter prežeto z duhom II. vatikanskega cerkvenega zbora, velikodušno ohranite. Če pa so se določene strukture ali organizacije v teh 50 letih izvotlile, poiščite zanje druge, ki bodo nagovorile, oblikovale, vzgajale in usmerjale zlasti mlajši rod.

V tem trenutku, ko se vračam nazaj v Koper, v Slovenijo, nosim s seboj kot spomin vse vas, s katerimi sem se srečal v teh tednih. Iz vaših besed in src sem razbral, da se mora naša slovenska sedanost popraviti in prihodnost razcveteti v duhu evangelijskih načel in bogatega slovenskega izročila. Za to pa smo odgovorni vsi.

Vsem kličem: Bog in Marija z vami ter na svidenje!

NOVI RED, KI GA PRIČAKUJE VES
SVET, BO OBRNjen PROTI NAM,
ČE GA NE BOMO GRADILI MI
KATOLIČANI.

Kardinal Suchard
(zapisal že pred desetletji)

O noč prečudna, sveta noč...

EMILIJAN CEVC

Topla tišina objema svetnike in svetnice božje; le pred velikim oltarjem miglja večna luč. Plamenček se trudi, da bi pogledal čez rob.

„Koliko je ura?“ vpraša sveta Cecilija. Sedi za orglami in komaj že čaka, da bo smela pritisniti na vse registre.

„Ob vsakem času in ob sleherni uri hvalimo Gospoda!“ ji odgovori prerok Izaija s stare podobice. Neka pevka jo je izgubila iz molitvenika in sivi cerkvenec Pavelček jo je pobral, obrisal ob zglajene hlače ter jo zataknil sveti Ceciliji za okvir.

„Saj ga hvalim noč in dan,“ vdano potrdi Cecilija. „A rada bi že zaorglala za polnočnico.“

„Mm, mm,“ mrmra Izaija. Sitno in odveč mu je čenčanje. „Kaj ni lepše samo premišljevanje o tem?“

„Ampak kaj je našemu Pavelčku, našemu 'svetemu Petru'?“ ne odneha Cecilija. (Cerkvenca Pavelčka so namreč svetniki zaradi debelega svežnja ključev krstili za „svetega Petra“) „Še davi je drsal po cerkvi, rožljak s ključi — Bog ve, kje jih je toliko nabral? — pa gledal in veleva ministrantom: ‚Tule potegni s cunjo, tamle z metlo; na sveto Cecilijo ne pozabi; Mater božjo poglej, kako je siva!‘ Potlej pa je prišel gospod kaplan, pogledal po cerkvi, obrisal s svetega Janeza prah in iz kota pri svetem Krištofu utrnil pajčevino. Kako so se sivemu Pavelčku orosile oči; ‚Zdaj vidim, da sem star in nadložen. Nisem več za božjo hišo!‘ Gospod kaplan pa se je samo smehljaj: ‚Duh je še dober, in to pri Bogu nekaj velja!‘“

„Saj saj!“ gode prerok Izaija.

„Potlej pa je stopil gospod kaplan na kor, se široko usedel za orgle in zaorgljal tako, Jezus ti moj, da je vse zastokalo. Sivi Pavelček pa ga je poprosil od mehù: ‚Še tisto dajte, gospod, ki znate, še tisto božično!‘“

Tako živo je Ceciliji ta Pavelčkova prošnja v ušesih, da sama pritisne na črno-bele tipke. Iz starih piščali privro prečudni glasovi, da ostrmi cerkev. Še pastirci v jaslicah prisluhnejo, se obrnejo k angelu, ki drži nad hlevcem „Glorio in excelsis Deo“, in vprašajo:

„Kaj je že polnoči? Ali je že dete božje rojeno?“

„Saj še ni božič! Pošteno vas je!“ se zasmeje angel Gospodov.

Sveta Cecilija dvigne bele prste s tipk in v tihoto reče:

„Pavelčka po tistem ni bilo več v cerkev. Še jaslice so delali ministranti sami. Tako sem vsaj vedela, kdo bo imel najlepše v fari, počem so novi pastirci in kje je najlepši mah, da mi ne bo treba jutri pri pevkah vleči na uho.“

„Zato so pa tudi tako narejene, jaslice,“ zagodrnja Simon Gorečnik, „da me srce boli. Druga leta sem videl naravnost v hlevček, letos pa —“

„Letos pa jaz vidim vanj,“ se radostno oglasi pastir pred hlevcem. Še bolj se stegne, stopi na prste in pogleda čez lese-no ograjo. „Jože fa vidim, Marijo, oslička in volička vidim, jasli ni — — —“ Glas mu zadrhti. „Ampak jasli so prazne, Jezuščka ni!“

„Jezuščka ni!“ gre po cerkvi. Večna lučka zatrepeče, kakor bi se je dotaknile angelske peruti.

„Božič je, pa Jezuščka ni!“ zaropota v brado Simon Gorečnik.

„Ni še rojeno Dete

božje!“ jih pogovarja angel Gospodov nad hlevcem.

Sveti Jožef pa govori:

„Za večerjo me skrbi.“

A Marija ga tolaži:

„Saj večerje treba ni!“

„Kaj, če letos ne bo Jezusa?“ podvomi apostol Tomaž. „Nemara je pozabila na nas?“

„Preljubi, zidajte se na svoji presveti veri, prepričajte tiste, ki so v dvomih!“ s pridigarskim glasom opomni sveti Juda Tadej. „Kaj praviš

TRIJER KRALJI - KOLEDVANJE

ti, Krištof?“ se ozre v oltarno podobo nad seboj.

A sveti Krištof se ne oglasi.

„Tudi svetega Krištofa ni,“ zastoka devica Marta. „Božič je, pa nikogar ni!“

„Kje je Jezušček?“ zasmrka pastirček pred hlevcem.

„Kaj ga iščete?“ se oglasi Žalostna Mati božja iz stranskega oltarja. „Ali ne veste, da mora biti v tem, kar je njegovega Očeta?“

Pastirček drži prst v ustih in ne razume Marijinih besed. Še kar naprej gleda čez ograjo v hlevce. Tedaj pa ga prime za rokav pastir, ki je letos prvič pri jaslicah.

„Pojdi,“ pravi, „greva k ognju. Hladno je.“

„Jezuščka bom počakal,“ se ustavlja oni.

„E, če ga ni, ga ni!“ de novinec.

„Ministranti so ga pozabili v škati pri treh modrih z Jutrovega!“ se zasmee farizej skozi okno iz Jeruzalema. „Zaman čakate nanj!“

„Preljubi, ne poslušajte godrnjačev!“ se vnovič oglasi Juda Tadej. „Pomnite besede, napovedane po apostolih!“

„Jaz ne grem od jaslic,“ ponavlja pastirček. „Lani je prišel, tudi letos pride!“

Tedaj se odpro cerkvena vrata na stežaj in skozi stopi velikan Krištof z Jezusom na rami. Trdopoje debela gorjača po tlaku, ko gre v svoj oltar.

„Pogrešali smote,“ mu spotoma šepne sveti Tadej.

„Pogrešali?“ de sveti Krištof. „Kaj ne veste, da je noč svet večer in da sem moral nositi Jezusa po fari? Od družine do družine sva šla, od jaslic do jaslic. O, kaj vse vidi človek na poti, kaj vse doživi!“

„Kaj neki takega?“

je radovedna Marta. „Napodili so vaju, jeli?“

„Napodili?“ ponavlja za njo sveti Krištof in se muza. „Še vse huje!“

„Še vse huje! Jezus moj mili! Še vse huje!“ tarna devica.

„Dalje naju niso hoteli spustiti, to je bilo tisto! Bal sem se, da bom polnočnico zamudil.“

„Saj še Jezuščka ni!“ pravi apostol Tomaž.

„Ni ga še?“

„Niii ga,“ jokaje potrdi pastirček pred hlevcem in milo zaprosi: „Ljubi sveti Krištof, posodi nam za ta čas svojega Jezuščka z rame!“

„Potrpi, ljubček! Ko pride njegov čas, bo prišel!“ ga tolaži Krištof.

„Ni več daleč,“ zašepče prerok Izaija. „Srce mi pravi, da ni več daleč!“

„Povejte mi, dobri ljudje, kateri je pravi Kristus: Krištof ga ima na rami, na križu visi, Žalostna Mati božja ga drži v naročju in še tukaj ga pričakujete?“ se priliznjeno čudi farizej.

„Zakaj sprašujete, gospod?“ se resno obrne k njemu stari pastir.

„Poklonil bi se rad vašemu kralju,“ odgovarja farizej.

„Potem pa bi ga umorili, kakor je

Herod pomoril nedolžne otročiče!“ mu oponese pastirček.

Še tisti mah zadone angelske trobente, hlevček se razsvetli in sveta Cecilija pritisne na vse registre.

„Gloria in excelsis Deo!“ zbori angelov pojêjo, lepo pojó na čast Bogu; odprto je nebo.

Ovčke se nagnetejo pred hlevček, pastirci strmeč pokleknejo, svetniki in svetnice božje zavzeto molijo Boga, le apostol Tomaž še vrta po možganih.

„Kje neki se je toliko zamudil? Vprašati ga moram.“

A že razločno sliši Gospodov glas:

„Ali nisi videl cerkvenca Pavelčka? Moči so mu pošle. Moral sem ga sprejeti med pastirce božje v nebeške jaslice, kakor je zaslužil. Blagor njim, ki ne vidijo, pa vendar verujejo!“

Zdaj tudi apostol Tomaž pade na kolena in dihne:

„Moj Gospod in moj Bog!“

Njegove vdane molitve pa skoraj ni slišati ob radostni pesmi betlehemskega pastirjev:

„Vsi zapojmo iz srca v slavo Jezusa Boga, da nam Dete betlehemsko blagoslov svoj sveti da!“

Spomini na božič

ANTON DERMOTA

V tistih časih smo živeli s cerkvenim letom: božič, velika noč, binkošti — „sveti časi“ — so bili nepozabni vrhunci vsakega leta. Tem „svetim časom“ se je pridružilo še posebno slovesno zvonjenje, potrkovanje, posebna navada moje domovine, ki je praznično razpoloženje še posebej povzdignila v čudovito glasbeno doživetje.

Božič se je začel s čiščenjem po hiši, s peko prazničnega kruha, potic, posutih z rozinami, cvebami z orehi. Že duh po poticah je bil del praznika. O božiču smo smeli obleči najboljšo obleko. Če si imel srečo in so bil v družini ravno na vrsti, si dobil novo obleko, drugih daril pa ni bilo. Izjemno darilo je bila že boljša jed, veselo pričakovanje in praznik sam. Oče in mati sta bila doma, takrat sta živela samo za nas. To je bilo najlepše.

Na sveti večer je nesel oče na čelu vse družine po hiši posodo z žerjavico in kadilom, glasno molil, nato pa smo sedli za mizo k skromni prazniški večerji in prižigali lučke v jasliah. Božično drevesce pri nas takrat še ni bilo v navadi. Pojem za božič so bile jaslice, ki smo jih vsako leto znova napravili. Umetno ročno izrezljane podobe so bile sicer vedno iste, hrib, po katerem so romali pastirji s številno čredo ovac k hlevu, pa je bil vedno na novo narejen. To je bilo očetovo opravilo, smeli pa smo mu pri tem pomagati in mu prinašati potrebne reči: les, iz papirja oblikovane dele jaslic, predvsem pa veliko mahu za hribček in travnike pred Betlehemom. Mah smo prinesli iz gozda in smo ga morali včasih izkopati izpod globokega snega in ga posušiti — toda tudi jo je spadalo k veseli pripravi.

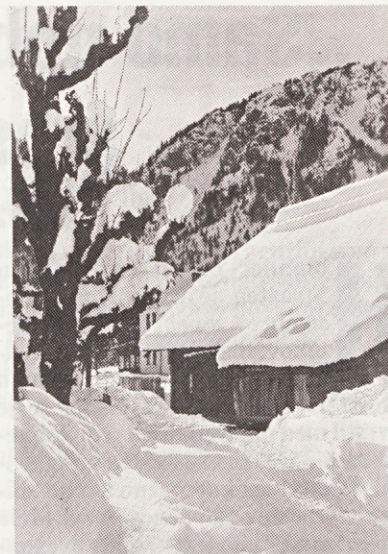
Po večerji smo peli božične pesmi, potem pa smo šli „jaslice gledat“. Ne da bi se najavili, smo potrkali na sosedova vrata in spoštljivo občudovali njihove jaslice. Tako smo šli po vsej soseski, ki je bila ta večer kot ena sama družina. Doma smo se potem zavzeto pogovarjali, kje so tokrat jaslice najlepše, dokler nas niso zvonovi iz farne cerkve poklicali k polnočnici. Z vseh strani, tudi zelo od daleč, so hiteli pobožni verniki z baklami v

rokah, da bi obhajali Gospodovo rojstvo. Čudovit je bil pogled na te lučke, ki so se spuščale po zasneženih bragovih in hitele k farni cerkvi, da je bila kmalu čisto polna.

Kakor je bila naša soseska revna in majhna, je le imela dva božja hrama. Poleg farne cerkve, posvečene sv. Lenartu, zavetniku jetnikov in živine, in sega v gotsko dobo, čeprav zaradi številnih prezidav tega skoraj ni več videti, je še podružnična, baročna, na hribčku stoječa Marijina romarska cerkev. Tam je v mežnariji živela Dermotova družina. Oče je opravljal službo mežnarja in skrbel, da je cerkev imela vse potrebno, mati pa jo je pospravljala in krasila z rožami: vse to samo za prosto stanovanje. V Marijini cerkvi so tudi orgle na meh, na katerih sem kot gojenec orglarske šole v Ljubljani v počitnicah pridno vadil, oče in včasih tudi brata pa so mi pritiskali na meh. Kadar pridem v domovino, je stara hiša ob Marijini cerkvi moj najljubši cilj. Ko mi sestra pripravlja preprosto malico, se mi zbudijo spomini, ki so vedno samo lepi.

Božič mojih otroških let je trajal še tja čez novo leto do svetih Treh kraljev. Na Silvestrovo se je začelo novoletno in trikraljevsko petje, koledovanje, kar je trajalo do 7. januarja. Gašper, Miha in Boltežar so o praznikih romali po Kropi, ob delavnikih pa po sosednih vaseh od hiše do hiše. Koledovanje je bila pravica ministrantov. Tudi jaz sm bil eden izmed njih. Oblekli smo si ministrantska oblačila, na glave smo si deli pisane papirmate krone, v katerih so bili vpleteni božični prizori iz prozornega barvastega papirja. Goreča sveča jih je razsvetljevala od znotraj. Kadar je dogorela, smo prižigali novo. Vroči vosek, ki je pri tem kapljal na glavo, nas ni motil, le matere so imele zvečer veliko dela, preden so nam glave očistile od voska.

V znamenje kraljevskega dostojanstva smo si opasali čudne krive sablje, morda v spomin na turške čase. Zamorec je bil vedno najmlajši. Obraz smo mu morali počrniti s sajami. Čez nekaj let je napredoval do Melhiorja in končno do

Gašperja, ki je bil med vsemi najodličnejši, saj je nosil zlato. Kralje je spremljal nekakšen varuh, navadno eden od odsluženih ministrantov, ki je tudi sprejemal darove. Ko so se na naše trkanje odprla vežna vrata, se je zvrstil naslednji prizor: najprej smo skupaj zapeli pesem, nato pa je vsak od kolednikov povedal svoj stavek, ki je bil tako oblikovan, kot da bi se pravkar po naključju srečali.

Na vprašanje: „Od kod prihaja vaše kraljevsko veličanstvo?“ je prvi odgovoril: „Jaz sem tam doma, kjer sonce zjutraj vzhaja. Gašper mi je ime.“

Drugi: „Jaz sem tam doma, kjer je sonce opoldne, Miha mi je ime.“

Naposled tretji: „Jaz sem tam doma, kjer sonce po božji dobroti zahaja, Boltežar mi je ime.“

Ta prizor je nedvomno ostanek stare ljudske igre, ki je ni več. Nazadnje smo se vsi trije še sporekli, kar se je končalo tako, da so sveti trije kralji potegnili svoje sablje. Pogled na zvezdo nad nami pa nas je brž pomiril, da je mogel četrti sprejeti darove, to pa je bil v Kropi vedno le droben novc. Po praznikih so šli trije kralji v bližnje vasi h kmetom, kjer so včasih peli tudi bolj navadne pesmi, da bi poslušalce spravili v dobro voljo in jih pripravili do več sočutja in s tem tudi do obilnejšega daru. Na kmetih so nam redno darovali jedi: suho sadje, potice, od kolin svinjske uhlje, krvavice in podobno. Zvečer smo se bogato obloženi vrnili domov in si darove razdelili med seboj.

(Odlomek iz knjige slovenskega tenorista „Tisoč in en večer“).

„Samo nobene panike, prosim!“

ALOJZ REBULA

Holandec p. Werenfried van Straaten je iz reda premonstrancev, v belo oblečenih menihov, tako imenovanih po samostanu Prémontré. S svojo izredno in vsestransko dobroteljnostjo se je uvrstil med najsvetlejše like sodobnega katolištva. Leta 1945, takoj po vojni, je začel velikopotezno akcijo zbiranja sredstev za Nemce, torej bivše sovražnike, ki jih je z Vzhoda pregnala sovjetska invazija. Nabiral je predvsem slanine in si tako zaslužil ime Spechpater (Pater Slanina). Potem pa se je vrغل v drugo velikopotezno dejavnost, na zbiranje sredstev za Cerkev v stiski. Odziv je bil izreden (zoprvanja tudi ni manjkalo zaradi njegovega ostrega protikomunizma) in skozi njegove roke so stekle milijarde dolarjev, ki jih je razdelil na vse konce, od krščanskih skupnosti pod komunizmom tja do misijonov v Afriki in Latinski Ameriki. Zdi se mi, da od te njegove pomoči ni bila izvzeta niti kakšna ustanova slovenske Cerkve.

Da bi povezoval skupnost svojih podpornikov, p. van Straaten izdaja vsaka dva meseca listič *Odmev ljubezni*, kateremu tudi vsakič napiše uvodnik: po dve strani aktualne, ognjevite, mladeniške proze, čeprav jo piše že osemdesetletna roka. Tako je zame *Odmev ljubezni* s svojim uvodnikom postal kakor obisk dragega prijatelja, ki te razjasni in okrepi. Preroška vera daje patru izjemen optimizem v gledanju na življenje in ljudi. „Ljudje so boljši kakor si mislimo,“ je njegov znameniti refren. Na sinodi evropskih škofov v Rimu predlansko jesen je spravil dvorano v smeh, ko je svoje prepričanje takole variiral:

„Tudi škofje so boljši kakor si mislimo.“

Po nastopu sem mu izrazil začudenje nad njegovim optimizmom. On pa je začudeno pogledal mene: „Saj vendar brez optimizma ni nič!“ je vzkliknil.

Tudi za zadnji božič je poštar pri-

nesel listič-prijatelja.

„...V vsaki božični noči nam Marija znova daruje Božje dete. S pastirji poslušamo od angela: „Ne bojte se, ker vam naznanjam veliko veselje... danes se je rodil Zveličar, Kristus Gospod.“ On je naše rešenje. Ne bojte se, tudi če je svet zavil v temo. Ne bojte se, tudi če skorja sovraštva, napuha in nevere obdaja mnoga srca. Ne bojte se, tudi če se Cerkev stresa do svojih temeljev. Zakaj čim bolj trpljen je dosega vrhunec, tem bližji nam je naš Zveličar. Prav kmalu bo nova zarja zasijala nad očiščenim svetom. Voščim vam svet božični čas in novo leto, polno blagoslovov. Ne bojte se!...“

Patrov optimizem je torej brizgnil tudi skozi njegovo voščilo. Moram reči, da se mu, žal, ne morem pridružiti. Ne vidim, kako naj bi nova zarja zasijala nad tem našim izmučenim svetom, razen če ne pride od nekega nadzgovinskega posega. In ni izključeno, da si Režiser zgodovine tam okrog leta 2000 utegne privoščiti kakšno kretnjo, ki se politikom, znanstvenikom in filozofom o njej niti ne sanja (kakor se jim ni sanjalo o bližnjem koncu komunizma)... Ampak tako, kakor stvari stoje, od Bosne do Rusije in Koreje, je na čisto zgodovinski ravni težko pričakovati kakršnokoli zarjo. Vendar pa rad priznam, da je patrov optimizem dosti več vreden — od mojega manj svetlega gledanja. Saj odseva tisti optimizem, od katerega bi moral sijati vsak kristjan, prepričan, da gre v prihodnost, ki je prihodnost — če ne tu, pa vsaj onkraj — ljubezni in pravice.

Naj končam z začetnim stavkom van Straatenovega pisma: „Samo kdor skuša vak trenutek s slepim zaupanjem izpolnjevati Božjo voljo, gre lahko brez strahu prihodnosti naproti.“

Če naj končam v humornem slogu, kakor ga ima pater rad, „dobri vojak Švejk“ je bil globoko kristjan, ko je rekel: „Samo nobene panike, prosim!“

Mati radostna

(Stara cerkvena himna iz 15. stol.)

*Mati radostna je stala
poleg jasic, se smehljala,
ko je Jezus rojen bil.*

*V njeno srce preljubeče
morje materinske sreče
Jezus je njen Sin razlil.*

*Koliko veselja smela
je užiti čista Deva,
Mati Sina božjega.*

*S kako radostjo je zrla,
ko nebesa so se odprla,
dala nam Zveličarja.*

*S srečno materjo Marijo
vsa se srca veselijo:
Rešenik se je rodil.*

*Radostna se božja Mati
z Bogom samim sme igrati.
Kdo ne bi z njo srečen bil?*

*Da za grehe zadostuje,
Kristus se za nas žrtvuje:
v hlevu med živalmi spi.*

*O brezmadežna Devica,
bodi moja priprošnjica,
daj, da ljubim Jezusa.*

*To je Dete Bog presveti,
a naj smem v naročje zeti
svojega Zveličarja.*

*Naj ob jasicah smem stati,
s tabo gledati ga, Mati,
in moliti z angeli.*

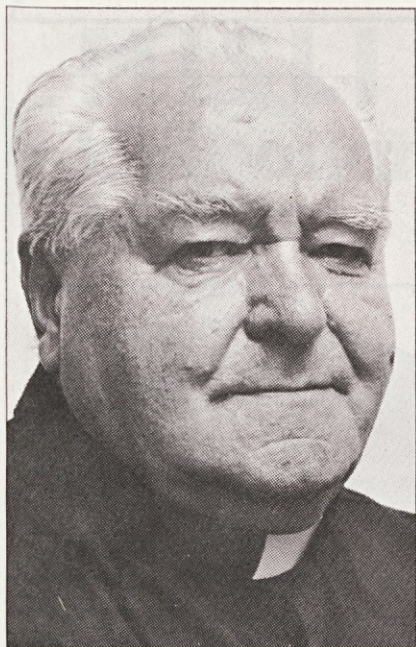
*Blagor duši, ki v tej družbi
Jezusu pokorno služi,
večje sreče zanjo ni.*

*Jezus, ti me zlega brani,
stanovitnega ohrani,
v milosti utrdi zdaj.*

*Ko pa se sprostim telesa,
k sebi vzemi me v nebesa,
naj te gledam vekomaj.*

(Iz latinskega izvirnika
prevedel Jože Pogačnik)

Pogovor z **JOŽKOM KRAGLJEM**

Pogovarjal se je Jože Škerbec

Med tvojim poldrugomesečnim obiskom med rojaki v Argentini smo se s teboj osebno spoznali, mnogi pa smo že prej brali tvojo knjigo *Moje celice*. Ali bi se na kratko sam predstavil našim bralcem in nekaj povedal o svoji družini, kraju rojstva, šolanju, kakem posebnem mladostnem doživetju?

Rojen sem bil v Pregljevem rojstnem kraju, v župniji Sv. Lucija ob Soči, v družini s 7 otroki. V osnovno šolo sem hodil doma, od drugega razreda dalje je bilo italijansko.

Zakaj si se odločil za duhovniški poklic, kje si študiral teologijo in kje deloval kot duhovnik?

Za duhovniški poklic sem se odločil, ker je le Cerkev ohranila slovenski jezik in slovensko petje. Duhovniki so po zakristijah učili verouk v domačem jeziku. Odklonili so plače, ker bi morali v šoli poučevati v italijanskem jeziku, gimnazijo in teologijo sem opravil v Gorici, posvečen pa bil 8. decembra 1942, bil tri mesece kaplan v Idriji, nato 6 let na Livku nad Kobaridom do aretacije 30.

decembra 1948.

Svojo aretacijo, zasliševanja, obsodbo na smrt, 7 in pol let ječe si popisal v *Mojih celicah*. Kaj ti iz teh strahotno krivičnih in mučnih doživetij ostaja posebej v spominu? Kako si mogel ohraniti po vsem še zaupanje v človeka in veder pogled na življenje?

V letih zapora smo se duhovniki

zavedali Kristusovih besed: Jaz ostanem z vami vse dni do konca sveta. In tudi: Ti si Peter - skala... Ohranili smo tudi humor.

Čemu si v svojem dušnopastirskem delu posvečal posebno skrb in prizadevnost?

Po aretaciji sem služboval v Velikih Žabljah, na Gočah, pri Marijinem Celju nad Kanalom, v Vrtojbi, Pod-

kraju in Batujah. Posvetil pa sem se tudi ljudskim misijonom, ki sem jih vodil v okrog 50 krajih po Sloveniji in tudi v Ameriki. V duhovnem življenju so bila najlepša doživetja.

Katere vrednote posebno ceniš v krščanstvu?

Bistvo vsakega kristjana, njegov „leit-motiv“ mora biti ljubezen.

Kaj ti osebno pomeni pripadnost

5. in 6. november 1994: udeleženci duhovnih vaj, ki jih je vodil v Slovenski hiši Joško Kragelj.

Škof dr. Janez Jenko - umrl

Na božično vigilijo, 24. decembra, nas je presenetila vest o smrti upokojenega koprskega škof dr. Janeza Jenka. Po uspeli operaciji žolčnih kamnov v izolski bolnišnici mu je odpovedalo srce. Pokopali so ga v sredo, 28. decembra, v koprski stolnici.

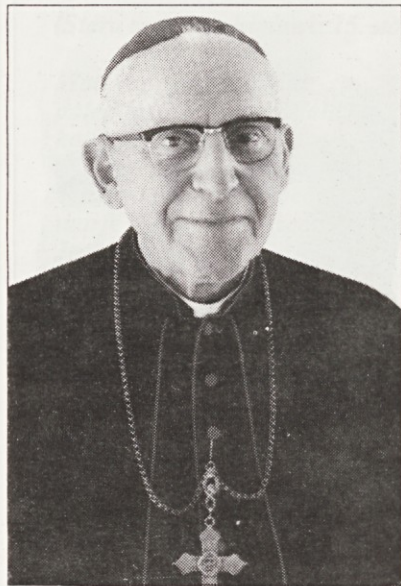
Slovinci v Argentini smo ga poznali od njegovega pastoralnega obiska maja 1987, ko nas je obiskal z urednikom Ognjišča msgr. Francem Boletom. Cenili smo njegovo jasno gledanje na revolucijske dogodke in na dejansko stanje v domovini in njegovo neuklonljivo zadržanje proti brezbožnemu režimu. Nič se ni sprenevedal in ni se dal ustrahovati. Bil je neomajno zvest Cerkvi.

Od vsakega diakona je pred mašniškim posvečenjem zahteval jasno besedo, da se ne bo vpisal v prorežimsko duhovniško društvo, drugače ga ne bo posvetil. Bil je strog do sebe in drugih.

Rojen je bil leta 1910 v kmečki družini in kot 10. otrok v župniji Mavčiče v ljubljanski nadškofiji, leta 1934 posvečen v duhovnika, kot prefekt v škofovih zavodih pa je naredil doktorat. Nato je bil katehet na treh moških gimnazijah. Že med vojno je obiskoval Slovence v Srbiji, po vojni pa je deloval v beograjski nadškofiji.

Redni koprski škof je postal leta 1977, upokojil pa se je 1987.

Slovinci v Argentini ga bomo ohranili v spoštljivem in hvaležnem spominu.

slovenskemu narodu?

Kot član slovenskega naroda se zavedam, da mora biti majhen narod kot gorčično zrno, iz katerega more zrasti mnogo velikega. Vsak član pa se mora zavedati svojega poslanstva.

V času bivanja in gorečega pastirskega delovanja med rojaki v Argentini si prišel v stik z mnogimi rojaki po vsej deželi pod Južnim križem in si pridobil veliko novih prijateljev. Ali si pred prihodom že kaj slišal o naši skupnosti v deželi ob Srebrni reki? Kaj bi želel reči našim rojakom prek naše revije?

Za vašo skupnost sem se že prej zanimal in občudoval vse, kar ste ustvarili v letih po vojni. Zdaj sem se na lastne oči prepričal. Če bi mogli združiti vse te domove in dvorane, bi tukaj nastal drugi Cankarjev dom, ki ga ni gradila država, ampak vaša ljubezen do domovine in slovenskega jezika.

Najbolj občudujem vaše družine, mlade mamice s 5—10 otroki. To je edino upanje za obstoj slovenskega naroda. Kar ste vi prejeli od svojih staršev, posredujte svojim otrokom!

V svojem govoru ob praznovanju 20-letnice Triglava in 150-letnice rojstva Simona Gregorčiča si med

mašo v cerkvi sv. Rafaela pri Svetogorski Kraljici zelo lepo predstavil sporočilo „Goriškega slavčka“. Ali bi ga v kratkem povzel tudi za naše bralce?

Simon Gregorčič je vedno učil kot duhovnik in kot pesnik.

Hotel je ostati dober učenec svojega Učitelja, zato je zapisal:

*Prišel za Tabo sem na svet
oh, skoraj devetnajst sto let
in vendar, Ti, učitelj moj,
rad sem zvest učenec Tvoj.*

Želel je ostati združen z Bogom:
*Pritisnil me Bog na srce je,
ko dete nedolžno in srečno
in prosil Boga sem prevročje,
naj tam bi počival za večno.*

V pesmi „Življenje in smrt“ pravi:
*Življenje moraš preživeti,
preradostiti, pretrpeti
in kadar bo življenja kraj,
še velik je vprašaj:*

*Li je slučaj? To je vprašaj.
Slučaja ni!*

Življenje tvoje ni slučaj!

Zato priporoča:

*Daritev bodi ti življenje celo...
Odločno odpovej se svoji sreči,
goreče išči drugim jo doseči!*

In še:

*Ni praznik, predragi mi,
naše življenje...*

*Dolžan ni le to, kar velewa mu stan,
kar more, to mož je storiti dolžan!*

*Zato spodbuja:
Kljubuj usodi,
mož sam svoj bodi!
Usode ni,
usoda tvoja, to si ti!*

Gregorčič nas uči ljubiti domačo zemljo in domovino. Opeva domače kraje: Oj z bogom ti, planinski svet, Veseli pastir, Kmetski hiši, Soči, Nazaj v planinski raj.

Svojo ljubezen daruje Sloveniji in domovini: Eno devo le bom ljubil, Domovini, Mojo srčno kri škropite, Naš čolnič otmimo.

Opozarja, da smo vsi bratje: iz Soške, Savske ali Dravske doline, zato: *Glasno tu si prisezimo
ljubav bratsko vekomaj.*

Gregorčič misli tudi na pokojne in na pozabljene:

*Vas, zabljene grobovi,
kjer križ ne kamen ne stoji,
ki niste venčani s cvetovi,
kjer luč nobena ne brli.
O, če nikdó nocoj
se vas ne spomni,
pozabil ni vas pevec skromni
in pa — ne bó!*

MISLI k bogoslužnim berilom

na nedelje in praznike v januarju

STANKO FAJDIGA

Praznik svete božje Matere Marije

1. januar

Blagoslov v božjem imenu

Berilo iz četrte Mojzesove knjige (4

Mz 6, 22-27)

Po judovskem mišljenju blagoslov in prekletstvo povzročata ali odrešnje ali nesrečo. Klicati Gospodov blagoslov nad nas pomeni klicati njega samega. On sam prihaja k nam. Njegovo delovanje se kaže v njegovem varstvu in vodstvu ter v daru pravega miru in sreče. Samo Bog je Gospodar časov in rodov, zato mu zaupamo in mu zavestno izročamo svoj čas. Klicati na začetku leta blagoslov nad nas pomeni isto kot moliti: „Pridi k nam tvoje kraljestvo, zgodi se tvoja volja.“

Bog je poslal svojega Sina, rojenega iz žene

Berilo iz pisma apostola Pavla Galačanom (Gal 4, 4-7)

S tem, da je Bog prišel med nas in prevzel našo človeško naravo, smo vsi po njem postali božji posinovi. V Jezusovem Duhu Boga kličemo Oče: naš Oče. V Jezusu smo tudi prejeli obljubo večnega življenja. Apostol Pavel v pismu Galačanom zato pripiše: „Zato nisi več suženj, ampak sin; ako pa sin, tudi dedič po Bogu.“ Ali ni to veselje in naloga za leto, ki ga začenjamo?

Našli so Marijo, Jožefa in Dete in čez osem dni so mu dali ime Jezus iz svetega evangelija po Luku (Lk 2, 16-21)

V prvih dneh Jezusovega življenja se je zgodilo toliko čudnih in nenavadnih stvari. Vsi so se čudili. Tudi Jezusova mati Marija ni razumela vsega. Vendar pa zaradi skrivnostnosti sporočil angelov in pastirjev ni zavrgla, ampak jih je „ohranila in premišljevala v svojem srcu“.

Kaj vse tudi nas čaka v letu, ki je pred nami! Bomo znali vse to ohraniti in pred Bogom v molitvi premisliti?

Jezusov krst

8. januar

O Jezusovem krstu poročajo trije

evangelisti kot o začetnem dogodku Jezusovega javnega delovanja. Jezus je sam o sebi vedel, da je tisti božji služabnik, o katerem je bilo v stari zavezi napovedano, da bo naložil nase grehe mnogih. Zakaj se je dal Jezus krstiti? Čeprav je bil brez greha, se je uvrstil med grešnike, ki so od Janeza Krstnika prejeli krst pokore. Kakor vedno in v vseh stvareh, je hotel tudi s prejemom Janezovega krsta izpolniti Očetovo voljo. S krstom je Jezus — lahko bi rekli — uradno potrjen v svoji odrešenjski službi. Oče in Sveti Duh sta poroka, da je res božji Sin, in ga predstavita svetu, da bi svet sprejel njegovo oznanilo.

S krstom je Jezus začel delo našega odrešenja. S krstom tudi mi postanemo deležni tega njegovega odrešenja. Tudi za nas je krst sam po sebi le začetek in izhodišče našega poslanstva, kakor je

bil za Jezusa njegov krst. Vse teži za dosego polnosti življenja v Kristusu.

S praznikom Jezusovega krsta se konča bogoslužno obhajanje božičnega časa. Ima pa božični značaj praznik Jezusovega darovanja (svečnica), ki je na 2. februar postavljen zato, ker se takrat izteče štirideset dni po božiču. V naši ljudski zavesti in pobožnosti je pravzaprav šele takrat pravi sklep božičnega časa. Zato navadno šele takrat pospravimo jaslice in nehamo peti božične pesmi.

Glej, moj služabnik, nad katerim imam veselje

Berilo iz knjige preroka Izaija (Iz 42, 1-4. 6-7)

Odlomek iz Izaijeve knjige je t.i. prvi spev o Jahvejevem služabniku. Ni tako pomembno, ali gre za enega samega božjega poslanca - preroka ali za poslanstvo celega naroda. Važnejša je naloga: rešiti vse, ki so v stiski. V ta namen bo Bog svojega služabnika podpiral in dal nanj Svetega Duha. Na Jezusu se je ta prerokba na najpopolnejši način uresničila. Pa tudi Cerkev kot skupnost in vsak kristjan kot Jezusov sodelavec je poklican, da deluje kot „Jahvejev služabnik“.

Gospod je Jezusa mazilil s Svetim Duhom

Berilo iz Apostolskih del (Apd 10, 34-38)

Apostol Peter v nagovoru v Korneljevi hiši predstavi Jezusa in njegovo delovanje. Poudarja, da je krst začetek Jezusovega odrešenjskega delovanja. „Maziljenje“ s Svetim Duhom in močjo mu nalaga poslanstvo in službo za vse človeštvo. Jezus tako deluje kot Bog, deli dobrote in ozdravlja od delovanja hudega duha v moči božjega Duha. Tudi vsakega izmed nas so pri krstu mazilili. Krst je tako naloga in poslanstvo, da nadaljujemo Jezusovo delo odrešenja.

3. navadna nedelja

22. januar

Zbrano ljudstvo razume postavo, ko se bere

Berilo iz Nehemijeve knjige (Neh 8, 2-4a. 5-6. 8-10)

Izraelsko ljudstvo po pravici imenujejo „ljudstvo knjige“. Na Svetem pismu stare zaveze temeljijo tako njegova vera kot tudi narodna zavest, praznovanja, običaji, njihova literatura... Odlomek iz Nehemijeve knjige opisuje veselje ljudi, ki so se po Kirovem odloku leta 538 pred Kristusom vrnili iz babilonske sužnosti v Jeruzalem. Spet so odkrili vrednost in resničnost Svetega pisma. Pismouk Ezra jim je od jutra do večera bral, ljudje pa so poslušali ponižno, pripognjeni do tal. Zanje je to bila nova pritrditev Bogu, praznovanje in dan veselja.

Vsi smo Kristusovo telo in med seboj udje

Berilo iz Prvega pisma apostola Pavla Korinčanom (1 Kor 12, 12-30)

Še niso daleč za nami časi, ko je bila vera zapisana kot zasebna stvar brez pravice javnosti. Tudi kristjani naj bi tako bili samo zasebniki, ki pač verujejo, pa tega ne kažejo navzven. Vendar je resničnost drugačna. Notranjega prepričanja ne moremo ločiti od del. Tudi ne moremo verovati sami. Jezus ustvarja skupnost. Vera povezuje. Apostol to primerja telesu, ki je eno, vendar ima mnogo udov. Povezani smo med seboj in drug za drugega odgovorni.

Pismo se spolnjuje na Jezusu Iz svetega evangelija po Luku (Lk 1, 1-4; 4, 14-21)

Evangelist Luka svoje veselo sporočilo o Jezusu začne z Jezusovo predstavitvijo v domačem kraju — v Nazaretu. Jezus se predstavi kot tisti, na katerem se spolnjujejo prerokbe in pričakovanja Stare zaveze. S tem potrdi in ovrednoti sporočilo Svetega pisma stare zaveze, ki se z njim ne izniči, ampak dopolni in uredniči. Jezus je tako središče in višek odrešenjske zgodovine in tudi knjig Svetega pisma. Odslej vso božjo besedo — tudi Sveto pismo stare zaveze — gledamo v luči Jezusa Kristusa.

dalje na strani 30

Oče pričuje o Sinu

Iz svetega evangelija po Luku (Lk 3, 15-16. 21-22)

O mnogih v zgodovini je veljalo, da so rešitelji in osvoboditelji. Od mnogih so ljudje pričakovali: „Ta je tisti, ki ga čakamo.“ Ni se tako godilo samo Janezu Krstniku. Tudi danes je mnogo takih, ki se predstavljajo ali jih predstavljajo kot rešitelje. Toda glas iz neba „Ti si moj ljubljeni Sin, nad katerim imam veselje“, v polnosti velja samo za enega: za Jezusa iz Nazareta. Besede spominjajo na prvo berilo. Jezus je obljubljeni in težko pričakovani Rešitelj.

2. navadna nedelja

15. januar

Veselje ženina nad nevesto

Berilo iz knjige preroka Izaija (Iz 62, 1-5)

Prava ljubezen vedno ostaja zvesta. Novoporočenca si pri poroki obljubita, da si bosta zvesta v sreči in nesreči, v bolezni in zdravju. Posebej je zvestoba v stiski in nesreči znamenje ljubezni in nositeljica upanja. Bog v svoji ljubezni do nas ljudi ne more molčati. Ne more mirovati. Ostaja zvest v svoji naklonjenosti do nas. V odlomku iz Izaijeve knjige sebe primerja mladeniču, ki se poroči z dekletom. Velika resnica in veselje našega življenja je torej v dejstvu, da nismo

„zapuščeni“ in „osamljeni“, ampak „poročeni“ in „Bogu v veselje“.

V istem duhu imamo različne darove

Berilo iz pisma Korinčanom (1 Kor 12, 4-11)

Pavel Korinčanom spregovori o karizmah. Karizma je poseben dar Svetega Duha, za katerega Pavel naglašja, da je dan „v korist vseh“. Znotraj Cerkve in znotraj vsake cerkvene skupnosti so ljudje, ki imajo različne duhovne darove. Pomembno je dvoje. Najprej: vsak tak dar prihaja od enega — od Svetega Duha, zato ne more biti v nasprotju z drugim darom, ampak se z njim dopolnjuje. Darovi pa so dani zato, da se z njimi gradi skupnost. Vsak kristjan ima tako pravico in dolžnost, da s svojim darom deluje v korist vseh.

Jezusov prvi čudež

Iz svetega evangelija po Janezu (Jn 2, 1-12)

Evangelist Janez v svojem evangeliju poudarja resnico, da je Jezus pravi Bog, ki razodeva božje veličanstvo. Celotno križanje in smrt sta tako zanj „povišanje“ in razodetje božje slave. Vse Jezusovo življenje je torej znamenje. Tudi njegova dela. Zato Janez namesto o čudežih govori o znamenjih. Tudi Jezusova prisotnost na poroki v Kani je znamenje: da bi verovali in tako imeli življenje.

Slovenski strop

OTON ŽUPANČIČ

*Slovenski strop izhaja iz kota,
od jasllic, od Betlehema,
od rojstva božjega,
od božiča.*

*Jaslice v kotu nad mizo,
mah in pastirčki, hlev in sveta družina in
Betlehem,
na črnem stropu bele zvezde,
od zvezd zlati orehi,
in od največje zvezde, od najumetnje izrezljane
(otroci so se igrali, zato je tako umetna)
Sveti Duh.*

*Odhajali so sveti trije Kralji
za zvezdo repatico,
in jaslic ni več,
ali nad mizo je ostalo nebo
z zvezdami, orehi,
s svetim Duhom,
in družina se zbira pod njim
leto in dan.*

*Da je meni izslikati slovensko sobo,
da mi je razdeliti slovenski strop
po umetnosti in po narodni volji:
naši sobi središče je kot,
naš strop izvira iz kota,
naše leto iz božiča,
naša družina iz svete družine,
naša misel iz svetega Duhá —
tako je hotel naš narod.*

Cerkveni SKLADATELJ

Edo Škulj

Glasbena umetnost z razliko od njenih sester: slikarstva, kiparstva in leposlovja po svoji naravi zahteva slušno uresničitev širok krog umetnikov. V partituro skladatelj na viden način prenese slušne predstave, ki so se v njem rodile kot sadovi miselnega in čustvenega dela njegove biti. Partitura pa ostaja brez izvajalca kot nekaj mrtev magnetofonski trak. Njeno uresničitev omogočijo re-

produktivni umetniki: pevci s svojimi glasovi in igralci na glasbila. V cerkveni glasbi so v tej vlogi organisti in cerkveni pevci. V bogoslužju imajo posebno mesto in pomembnost, zato so že na zunaj vsem bolj vidni. Ob posebnih priložnostih se jih vodstvo spominja s poslanicami. Tudi dokumenti drugega vatikanskega koncila omenjajo njihovo pomembno vlogo pri bogoslužju. Bolj neopazni pa so oni umetniki, ki so pravzaprav prvi člen v verigi vsega glasbenega poteka, skladatelji ali ustvarjalci nove glasbe.

Skladatelj se mora danes soočiti s protislovji, ki se porajajo ob tem, ko mora živeti in biti deležen dobrot in težav današnje družbe, obenem pa uresničevati svojo glasbeno poklicanost. Največkrat je njegova dejavnost služba v prvotnem pomenu; šele ko jo opravi, se lahko iz usedlin vsakdanjosti

umakne v tisto tihoto, v kateri se lahko rodi nekaj novega.

Kot rodi velikega skladatelja družba, tako bo zavel nov glasbeni duh v Cerkvi le, če bo prenovljeno Božje ljudstvo zaživelo nove binškošti, kajti umetnost cvete tam, kjer je mladostni polet. V pokoncilsko prenovljenem Božjem ljudstvu bodo nastajale nove oblike glasbe. Dva znaka naj navedem za to. Prvi je iz zgodovine cerkvene glasbe, drugi iz sedanjosti. V času največjega vzpona krščanstva, to je v prvih stoletjih, je nastala najčistejša duhovna glasba — gregorijansko petje. Drugi značilen primer vidim v današnji poljski glasbi. Ali se je slučajno prav v versko močni Poljski pojavil skladatelj Penderecki in pogumno zakorakal v svet sodobne sakralne glasbe ter tako dokazal, da jo je mogoče izraziti tudi na sodoben način?

UMETNIŠKA ŠOLA

Slovenske kulturne akcije

JURE VOMBERGAR

Ena ob pobud SKA v letih njene največje zagnanosti in razvejanosti njenih delovanj je ustanovitev umetniške šole leta 1955. Zaslugo za ustanovitev te šole in potem za obstoj in redno delovanje skozi pet let si delita umetnostni zgodovinar Marijan Marolt in slikarica Bara Remec. Kot profesorja pa sta ves čas sodelovala tudi kipar France Ahčin in slikar Milan Volovšek.

Šola naj bi bila razdeljena na slikarski in kiparski oddelek, vendar ta zadnji ni nikdar deloval. Remčeva in Volovšek sta poučevala risanje, slikanje in grafiko, Ahčin anatomijo, Marolt pa umetnostno zgodovino.

Bil sem najmlajši gojenec te šole. Pravkar sem prišel z ostalo družino v Argentino k očetu, ki je bil že devet let v zdomstvu. Ker v šolo nisem mogel takoj zaradi neznanja novega jezika, sem se zaposlil za rezbarski delavnic. Tam je delal rojak Vinko Petkovšek, odličen rezbar, ki je kasneje odšel v ZDA. Njemu se imam zahvaliti, da sem se navdušil za rezbarstvo in kiparstvo v lesu. Ko sem zvedel za ustanovitev omenjene šole SKA, sem se vpisal, da bi se tudi umetniško izpopolnil. Menda sem bil edini vpisan na kiparski oddelek. A, kot rečeno, ta oddelek ni zaživel; nič hudega, sem si mislil, bom pa slikal.

Vpisani učenci smo bili vsi čez teden v službah, zato smo študirali med tednom v večernih urah, sobote in nedelje pa hodili slikat v naravo. Tako smo prebili pet let svojega življenja, profesorji in učenci. To je bil za vse velik napor, ki smo ga vzdržali z veliko vztrajnostjo, posebno gledano iz današnje perspektive. Kje sem dobil moči, da sem zmožeg to aktivnost poleg službe in kasnejšega univerzitetnega študija, mi je danes kar nerazumljivo. Zavzetost in požrtvovalnost profesorjev sta nam bili za zgled. Razmerje med nami učenci in profesorji je bilo vzorno. Ni prišlo do trenj in ljubosumnosti, kar je sicer značilno za umetniške duše. To vzdušje se je ohranilo do

današnjih dni.

Bara Remec in Milan Volovšek sta, kot rečeno, poučevala slikanje grafike. Poleg ustaljenih, klasičnih tehnik sta pospeševala raziskavo in uporabo novih, drugačnih izraznih možnosti. Bili smo na tekočem o tedanjih likovnih smereh v svetu ter o tem na dolgo debatirali. Remčevi so bili blizu fovisti in Picasso, Volovškov vzornik tistih časov pa je bil urugvajski konstruktivist Torres García. Marijan Marolt se je zgledoval po Izidorju Cankarju in ostal pri njegovem označevanju in opredeljevanju likovne umetnosti. Kaj dosti nam ni mogel pomagati k razumevanju in ocenjevanju aktualnih umetniških tokov. France Ahčin pa se je omejeval na zgolj tehnično plat risanja anatomije.

Vsekakor, največ dolgujemo učenci Bari Remčevi. Vsakemu posebej se je posvetila in mu pomagala najti najbolj ustrezen likovni izraz v risanju, slikanju in grafiki.

Šolanje je potekalo v zelo skromnih razmerah. Lesena koliba, katero smo učenci postavili na vrtu slovenske

gostilne, nam je služila kot atelje. Tudi učna sredstva so bila skromna. A s pomočjo profesorjev smo z iznajdljivostjo in potrpežljivostjo premostili težave. Gojili smo slikanje v olju, akvarelu in temperi, grafiko lesoreza, linoreza, suhe igle, monotipije, ipd. Risali in slikali smo portrete (modele smo dobili med sorodniki in gostilniškimi gosti), tihožitja in krajine. Hodili smo slikat v naravo, predvsem v buenosaireško pristanišče in živalski vrt. Po dveh letih šolanja smo učenci pripravili prvo razstavo. Razstavljali smo naslednji: Bukovec Ivan, Karba Tatjana, Kržišnik Tone, Majcen Barica, Makek Andrej, Papež Franc, Vombergar Jure in Žirovnik Meta.

Po dveh letih šolanja je že bilo vidno, kakšni so uspehi, kdo ima voljo za nadaljnje izpopolnjevanje in zmožnost za likovno ustvarjanje. Slovenska skupnost v Argentini je nudila mnogo priložnosti, da gojenci pokažemo svoje sposobnosti: opreme in ilustracije knjig in drugih publikacij, scenografije za gledališke predstave, različne proslave in podobno. Knjige SKA in Zbornike Svobodne Slovenije smo v tistih letih likovno opremljali gojenci umetniške šole.

Poleg tega smo se udeleževali kulturnih večerov Slovenske kulturne akcije. Kakovost predavanj in obravnavane tematike so nam nudile dodatno

Učenci umetniške šole SKA pred „ateljejem“ (od leve proti desni): Jure Vombergar, Barica Majcen, Ivan Bukovec, Tone Kržišnik, Andrej Makek in France Papež.

izpopolnjevanje v splošni kulturi. More se trditi, da kdor je redno obiskoval te večere skozi desetletja obstoja SKA, je dosegel solidno izobrazbo, čeprav ni imel univerzitetnih študijev.

Nekateri izmed gojencev umetniške šole pa smo se tudi izobraževali na univerzi. Tatjana Karba, Barica Majcen in jaz smo študirali arhitekturo. Zaradi preobilice študija sta dekleti opustili umetnostno šolo, pridružil pa se nam je zadnji dve leti nov učenec, Darko Šušteršič. Umetniška šola se je zaključila ob koncu leta 1959.

Za vse gojence umetnostne šole SKA je bilo petletno šolanje ob zavzetosti, navduševanju in zgledu profesorjev pobuda za kasnejše likovno udejstvovanje. Vendar se je od vseh abiturientov šole edino Ivan Bukovec posvetil slikanju in skoraj vsako leto pripravil razstavo svojih del, bodisi po sloveskih središčih pa tudi na natečajih in razstavah, ki jih prirejajo občine v okolici Buenos Airesa. Stalno je prisoten s svojimi risbami v slovenskih publikacijah.

Omenjeni trije gojenci smo kasneje postali arhitekti. Darko Šušteršič je študiral umetnostno zgodovino, napravil doktorat in postal profesor na buenosaireški univerzi, kjer še vedno poučuje in objavlja eseje v svoji stroki.

V zadnjih letih sta se ponovno pričela ukvarjati s slikanjem Tone Kržišnik in Andrej Makek. Ta je lansko leto pripravil samostojno razstavo akvarelov. Tudi Kržišnik se je posvetil akvarelu, krajinam in portretiranju. Izpopolnjeval se je v umetniškem krožku pri kiparju Francetu Ahčinu v družbi z mlajšimi slovenskimi slikarji. France Papež je večkrat opremil svoje pesniške zbirke s svojimi risbami.

Sam sem se poleg arhitekture pečal tudi z reliefi v lesu in železobetonu, z mozaiki in vitražami iz akrilika ter podobnimi likovnimi stvaritvami v okviru svojih gradenj. Najbolj znana je notranja oprema cerkve in vhodnega prostora v Slovenski hiši v Buenos Airesu.

Profesorji umetniške šole SKA, Bara Remec, France Ahčin in Milan Volovšek, so samostojno ustvarjali in razstavljali. Po osvoboditvi Slovenije so imeli priložnost razstaviti svoja dela tudi v domovini, ki je svoje tako zamolčane umetnike končno spoznala in priznala. Prav bi bilo, da bi tudi

Zgodovinska fotografija (od leve proti desni): umetnostni zgodovinar Marijan Marolt, kipar France Ahčin, slikarica Bara Remec in slikar Milan Volovšek.

mlajšim umetnikom omogočala razstavo njihovih del.

Večina profesorjev je že pokojnih. Volovšek se je po dolgoletnem poslovnem potikanju po svetu (Mehiki, ZDA, Turčiji in drugod) vrnil v Argentino, še vedno slika in razstavlja, vedno prisoten na kulturnih večerih SKA.

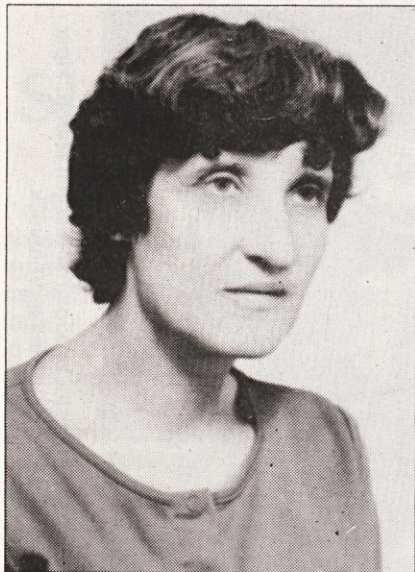
Seme, ki je bilo zasejano z umetniško šolo SKA, je vsekakor obrodilo. Škoda le, da ni bilo kasneje podobne pobude za mlajše. Ti se danes šolajo na argentinskih umetniških akademijah, ne pozablajo, da so sinovi in hčere slovenskega naroda, in občasno razstavlajo tudi po slovenskih središčih v Argentini.

Omenil sem, da so bili profesorji umetniške šole SKA štirje, število učencev pa se je gibalo med šest in osem. Bralec v domovini se bo morda začudil nad tem podatkom. Ne ve na-

mreč, da je bilo tako stanje običajno med politično emigracijo v Argentini, pa naj je šlo za osnovnošolski pouk ali za različne tečaje: filozofske, literarne, organizacijske, ipd. Sam sem bil priča, ko je voditelj tečaja dejal, da je pripravljen poučevati enega samega učenca, da le pokaže zanimanje za stvar ter vztrajnost pri obiskovanju tečaja. Ljudem s takim idealizmom in požrtvovalnostjo se je treba zahvaliti, da se je zgodil „čudež“ v Argentini. Težko je razumeti opisano vzdušje ljudem, ki dobijo plačano vsako besedo, ki jim pride iz ust, izpod peresa, oziroma danes iz tiskalnika PC. Prav je, da ostane zapisano vrstnikom in znanemcem, daje to mogoče in da se je res zgodilo.

Ko berem poročila izpred 30 let o delovanju bodisi omenjene šole bodisi drugih kulturnih podvigov med nami v Argentini, se mi milo stori. Toliko viso-

Kdaj se je začela slovenska šola v Mendozii? Kdo jo je začel in kje? Ali se je šola večkrat selila?

Ko sem prispela v Mendoza januarja 1955, je tu že delovala slovenska šola. O njenih začetkih vem le toliko, kolikor sem mogla ugotoviti po raznih zapisanih virih.

Slovenske družine, ki so prihajale po letu 1948 v Argentino in tudi v Mendoza, so se znašle pred težko odgovornostjo, kako ohraniti in posredovati v tujem svetu svojim potomcem velike duhovne vrednote, ki so jih prinesli s seboj: vero, ljubezen do domovine in do slovenskega jezika. Zato je Društvo Slovencev v Mendozii, ki je bilo ustanovljeno v avgustu 1949, organiziralo **počitniško šolo**, ki je že delovala enkrat tedensko med počitnicami 1950/51.

kih načrtov, vzvišenih misli, toliko kulturnega zagona! Če potem pogledam, kako domovina, danes samostojna in demokratična, ceni ta prizadevanja svojih sinov, mi nehote pridejo na misel svetopisemske besede o razmetavanju biserov...

Današnjemu povprečnemu Slovincu vse to predstavlja komaj kaj več kot prazne marnje in nepomembnost, v najboljšem primeru morda témo za diplomsko nalogo, zgodovinsko kuriozitetu ali muzejsko gradivo. A današnji slovenski kristjan bi v tem moral videti zgled zase in svojo generacijo, izziv zanje v okolju, v katerem so prezirana manjšina in nezaželen tujec. Morda

Pogovor z voditeljico **LENČKO BOŽNAR**

Vprašanja je stavil Jože Škerbec

Sčasoma se je spremenila v **sobotni šolski tečaj**, ki je trajal skozi vse leto, v obliki, kot jo ima še danes. Počitniško šolo 1950/51 in 1951/52 je vodil dušni pastir Janez Malenšek, ki je bil istočasno učitelj in katehet, pomagal pa mu je prof. Božidar Bajuk. Poučevanje ni bilo lahko, saj je primanjkovalo učnih pripomočkov in tudi skupnega Slovenskega doma še ni bilo. Prostore za šolske ure so odstopile posamezne družine. V prvem letu je bilo 40 učencev, ki so bili razdeljeni v dve skupini, naslednje leto je pouk obiskovalo 37 otrok v treh skupinah. Leta 1959 so šolarji dobili svoje stalne učne prostore na cesti Urquiza 335, v kupljeni stavbi, ki se je poslej imenovala Slovenski dom. Pred dobriimi desetimi leti smo se s šolo še enkrat selili in sicer v lepe, zračne in sončne prostore novega Slovenskega doma.

Prva leta je pouk potekal dopoldne, od 1960 do 1983 popoldne, nato pa spet dopoldne. Leta 1958 smo pričeli z rednimi roditeljskimi sestanki, 1960 pa je bil ustanovljen na XI. rednem občnem zboru Društva Slovencev še **šolski odbor**, ki skrbi za povezavo šole s starši in pomaga pri vzdrževanju tečaja. Vsako leto je nanovo izvoljen in vsakokratni predsednik Društva Slovencev je obenem tudi predsednik šolskega odbora.

Kdo so bili zaporedni voditelji oz.

smo bili slovenski emigranti v Argentini na boljšem, ker smo imeli zvrhano mero idealizma, zavesti poslanstva in smiselnosti svojega početja, ljubezni do slovenstva, upanja proti upanju?

Večkrat slišimo, celó od slovenskih kristjanov, vprašanja o tem, kakšen smisel ima vse to, za kar se ženemo, do kdaj bomo vztrajali. Imam občutek, da bi radi, da nas ne bi bilo več, da ne bi vzbujali vesti tistim, ki nimajo več vesti. Čutim, da povzročamo nelagodnost in zoprnost že ob samem dejstvu, da še obstajamo.

Slovinci v Argentini se zavedamo, da bomo obstali kot skupnost, dokler bomo sami hoteli. Občudujemo naše

voditeljice? Kdo kateheti? In kdo vse je poučeval?

Počitniško šolo 1950/51 in 1951/52 je vodil dušni pastir Janez Malenšek. Za šolska obdobja 52/55 ni ohranjenih zapisov. Dolga začetna leta je bil vodja in duša slovenskega tečaja prof. Božidar Bajuk, ki je sestavljal sporede za otroške nastope na raznih prireditvah in za zaključke šole in dajal tudi glavne smernice. Od leta 1963 pa se šolsko leto navadno sklene z otroško pravljico igro. Skoraj vse igre je režiral Rudi Hirschegger. V poznejših letih je vodstvo tečaja prešlo na mene, ker sem bila edina stalna učiteljica. Učim nepretrgoma že od leta 1958.

Še preden se je pričela šola, so že naši dušni pastirji skrbeli za versko vzgojo otrok. Tako je prvi mendoški dušni pastir Ivan Caserman skrbno pripravljala naše otroke na prvo sv. obhajilo in na sv. birmo, ki so jo prejeli iz rok škofa dr. Gregorija Rožmana ob njegovem prvem prihodu. Po letu 1950 je poučeval verouk g. Janez Malenšek, od 1954 pa do danes g. Jože Horn.

V našem tečaju se je zvrstilo že lepo število učiteljic in skoraj vse so bile rojene na argentinskih tleh. Nekatere med njimi so bile tudi poklicne učiteljice, ostale le prostovoljke. Prva leta sta poleg g. J. Malenška in prof. Bajuka

prednike, in njihovo delo za slovenstvo, prepričani, da ni bilo le slučajno in prigodno, menimo, da smisel in poslanstvo naše emigracije še ni minilo, čeprav ne vemo, kakšno konkretno vlogo nam je še namenila božja previdnost v prostoru in času, v katerem živimo. Pozorni na znamenja časov in na dogajanja v svetu in posebej v Sloveniji, še naprej gojimo svoje slovenstvo in ga prenašajmo na naše potomce, neodvisno od tega, če je komu prav ali ne, če nam to kdo priznava ali ceni, če nam pri tem kdo pomaga ali ne. Edino merilo nam je živeti po svoji vesti, slovenstvu in Bogu v čast.

11. julija 1992, na dvorišču pred Slovenskim domom v Mendoza. Ob obisku zunanjega ministra Lojzeta Peterleeta.

učila začasno tudi Lenčka Zupan in bogoslovec Jože Škerbec, pozneje Darinka Žumer in prav gotovo še kdo, a nimam vseh podatkov. Po letu 1958 so učile: Cvetka Grintal, Rezka Štirn, Mari Triler (6 let), Ani Grintal, Mimi Artač (8 let), Angelca Šmon (13 let v treh obdobjih), Rudi Hirschegger (5 let), Helena Bajda, Francka Grintal (6 let po obdobjih), Jadranka Ovčjak (7 let), Maruška Štirn, Silvi Bajda, Bibi Bajda, Mari Mlinar roj. Groznik, Rezka Nemanič roj. Novak in Veronika Ovčjak.

Otroški vrtec je bil ustanovljen in priključen rednemu tečaju leta 1973. Vodile so ga: Francka Grintal, Zalka Hirschegger, Bernardka Hirschegger, Nežka Bajda (2 leti v slovenskem vrtcu, 5 let v mešani skupini), Angelca Bajda roj. Šmon, Jadranka Ovčjak, Gabrijela Bajda, Bibi Bajda, Bernardka Juhant, Silvija Bajda, Tončka Šmon, Erika Bajda in Vladko Žumer.

Leta 1988 smo vpeljali tudi telovadbo. Prvo leto jo je prevzela Silvija Bajda, naslednje leto pa Pavel Nemanič. Potem smo jo opustili, ker nismo imeli telovadnih učiteljev.

Od kdaj vodite šolo vi? Ali je bilo vedno lahko dobiti sodelavce in sodelavke? Kdo sestavlja letošnji učni zbor?

Mene je pritegnil v tečaj prof. Božidar Bajuk leta 1958. Ker sem bila še čisto neizkušena, mi je dal napótek: „Berite, sestavljajte spise in pripovedujte berila po svojih besedah.“ Takrat sem imela na razpolago samo knjigo Naša beseda.

Za učne moči je bila vedno nekaka stiska. V Mendoza nas ni veliko. Dekleta študirajo ali pa so zaposlena v službi in niso ob sobotah, ko imamo pouk, proste. Nekatere so se poročile in so s tem prevzele druge dolžnosti in obveznosti. Včasih je zares težko, a Bog nam je še zmeraj pomagal.

Že od leta 1962 so naši šolarji razdeljeni v tri skupine: nižjo, srednjo in višjo. Tudi letos je tako. Z nižjo stopnjo je pričela Angelca Bajda roj. Šmon. Ko je odšla na obisk v Slovenijo, jo je nadomestila Mari Mlinar roj. Groznik. Po zimskih počitnicah je prevzela to stopnjo Maruška Štirn. V srednji stopnji poučuje Marta Plath roj. Pregelj, višje razrede imam jaz. Verouk poučuje naš dušni pastir, v kolikor mu dopušča zdravje. Petju se posveča že tretje leto Angelca Bajda roj. Šmon. V našem učiteljskem zboru je tudi fant, Vladko Žumer, ki ima na skrbi vrtec. Imamo tudi tečaj za špansko govoreče otroke, ki ga vodi

Bibi Bajda. Zelo važno mesto v tečaju zavzema naša knjižničarka ga. Mari Mlinar, ki že 8. leto od ustanovitve šolske knjižnice z vso ljubeznijo, vztrajnostjo in z natančnostjo posreduje otrokom med šolskim časom lepo slovensko branje.

Ali je vaš učni načrt enak načrtu naših šol v Buenos Airesu?

V prvih letih smo si učiteljice sestavljale učne načrte same. Za pouk slovensčine smo uporabljale različne čitanke kot Naša beseda, Mlado cvetje, Moje veselje in druge. Iz Kunčičeve knjige Gorjančev Pavlek sem jemala snov za zemljepisno potovanje po Sloveniji, zgodovino sem učila iz Božjih stezic. Zadnja leta pa nam šolski referent France Vitrih pošilja učne programe s snovjo vred, kot jih imate v Buenos Airesu. V celoti jih ne izrabimo, ampak marsikaj prilagodimo našim sposobnostim in zmožnostim. Že dolgo časa pa uporabljamo Zdomski živčav in Slovenski svet. Zadnji čas smo prejeli precej šolskega gradiva iz Koroške in iz Slovenije. Pregledamo, izberemo in prilagodimo našim potrebam. V nižjih razredih se posvečamo predvsem branju, pisanju in učenju pesmic, v višjih pa dodajamo še spoznavanje slovenske

dežele, zgodovino slovenskega naroda in slovnico.

Mislím, da ste petju posvečali posebno pozornost. Kdo je učil petje pretekla desetletja in kdo uči danes?

Vedno smo v tečaju gojili poleg materine besede tudi petje: cerkveno in narodno. Nebenega nastopa ni brez nje-ga. Zavedamo se, da lepo petje otroka plemeniti in vzgaja. Prav do leta 1981 je vodil petje pok. prof. Božidar Bajuk. Sledila mu je Marjanca Bajda celih 9 let, po njeni poroki pa je prevzela petje ga. Angelca Bajda. Včasih je bila tretja nedelja v mesecu otroška nedelja. Sedaj imamo šolsko sv. mašo za začetek šolskega leta, prvo nedeljo v juliju za praznik sv. Cirila in Metoda, ki sta zavetnika tečaja, na Otroški dan v avgustu in za materinsko proslavo v oktobru. Otroci pripravijo prošnje in bogoslužne pesmi.

Ali obiskuje slovensko sobotno šolo večina otrok slovenskih družin? In iz mešanih zakonov? Koliko otrok je šlo vsa leta skozi vašo šolo? Ali ohranjate arhiv?

Slovensko sobotno šolo obiskujejo predvsem otroci tistih staršev, ki prihajajo k slovenski nedeljski službi božji. Na žalost je med nami še nekaj slovenskih družin, ki ne pošiljajo svojih otrok v tečaj. Ne silimo nikogar, vsakdo se lahko svobodno odloči. Ker je tukaj že precej mešanih zakonov, je z leti narasla potreba po tečaju za špansko govoreče otroke. Ta tečaj se je ustanovil leta 1981 in je trajal do 1988, ponovno pa je bil obnovljen 1991. Letos hodi vanj 10 otrok. Zanimivo je, da imamo otroke od petih mešanih zakonov tudi v redni šoli, ker govorijo slovensko. Trdno oporo imajo predvsem v svojih starih mamah. Da bi jim Bog dal še dolgo življenje! — V tem posebnem tečaju so učili: prof. B. Bajuk, Mimi Artač, Darinka Žumer, Helena Bajda, Marjanca Bajda, Klavdija Grebenc, Karina Ovčjak, Veronika Ovčjak, Veronika Bajuk in Bibi Bajda. Vrtec smo imeli samo nekaj let in v njem je poučevala Nežka Bajda.

Skozi našo šolo je šlo okrog 267 učencev, skozi tečaj za otroke, ki ne znajo slovensčine, pa 53. Številke niso čisto točne, ker od prvih let nimamo vseh zapiskov. Šolski arhiv obstaja šele od 1958. leta.

Ali imate šolski pevski zborček? Katere redne prireditve imate vsako

Leta 1949. Ob prvem obisku ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana.

leto? Katera prireditve je bila posebej uspela?

V tečaju gojimo vsako soboto petje. Vsi otroci prepevajo, nobeden ni izvzet. V pravem pomenu besed pa nimamo pevskega zborčka. Vsi otroci so pevski zborček.

Šola ima letno dva samostojna nastopa. Leta 1969 smo vpeljali materinsko proslavo v mesecu oktobru. Sčasoma smo jo preimenovali v Dan očkov in mamic. Takrat nastopijo vsi otroci z deklamacijami, petjem in priložnostnimi prizorčki. Za zaključek šole pripravimo največkrat pravljíčno igríco. Od staršev kot ostalih rojakov sta obe prireditvi lepo sprejeti.

Med letom sodelujemo tudi na važnih prireditvah, ki jih organizirajo Društvo Slovencev ali mladinske organizacije. S posebno pozornostjo sprejemamo tudi pomembne osebnosti iz Slovenije.

Pred leti smo v mesecu juliju proslavili s posebno prireditvijo naša šolska zavetnika sv. Cirila in Metoda. Po končanem nastopu so otroci veselo zadržali okrog prižganega kresa sredi dvorišča. Sedaj ju počastimo s šolsko sv. mašo pri slovenskem bogoslužju. Vsako soboto se pred začetkom pouka zberemo pred njuno reliefno sliko v preddvorani Slovenskega doma in ju v molitvi prosimo pomoči in varstva.

Med redne letne prireditve moremo prištevati tudi Otroški dan v avgustu.

Vsako leto ga pripravi šolski odbor staršev. Zadnje čase ga najraje praznujemo z izletom v lepo naravo, kjer se naužijemo čistega zraka, se naigramo in tudi prejmemo sladke dobrote. Letos smo šli na sneg v Los Penitentes skupaj s šolo dr. dr. Gregorija Rožmana iz San Martina, ki je gostovala v Mendози s pravljíčno igro Pepelka.

Sv. Miklavž je prireditev za otroke. Včasih so otroci pozdravili nebeškega dobrotnika s petjem in deklamacijami, sedaj so bolj boječi.

Redno imate stik s šolskim referentom Zedinjene Slovenije France-tom Vitrihom. Januarja ste bili tudi v Sloveniji skupaj z vsemi drugimi voditeljicami slovenskih šol v Argentini.

S šolskim referentom imam redne stike od leta 1972. Od njega prejmem šolske programe in šolsko gradivo, ki ga potem prikojimo za naše razmere. Zahvaljujem se mu za vso pozornost, ki jo nudi naši šoli.

Januarja sem bila v Sloveniji z ostalimi voditeljicami slovenskih šol na seminarju. Lepo doživetje tudi za nas voditeljice, da smo se med seboj spoznale, saj nekatere živimo v oddaljenih provincah. V domovini smo se seznanile z učnimi metodami, ki jih tam uporabljajo. Vsaka izmed nas bo lahko kaj novega vnesla v naše tečaje, zlasti še, ker smo prejele za „popotnico“ nekaj koristnih šolskih knjig.

dalje na strani 27

Pogovor z zakoncema inž. Jožetom Žakljem in lic. Jožejko Debeljak

Pogovarjal se je Jože Škerbec

Revolucija sta doživljala kot otroka, vendar vaju je usodno zaznamovala. Vajina očeta sta se maja 1945 umaknila pred partizani v begunstvo, vidva pa sta z materjo in drugimi člani vajinih družin ostala v domovini. Vajini družini sta bili žrtev vsakovrstnega šikaniranja, gospa Žakljeva je bila celó v zaporu in trije otroci sami s starim očetom. Kako sta doživljala tista strašna leta in kaj vama je ostalo posebej v spominu od tedaj?

Jože: Da, res je. Obadva sva bila rojena med revolucijo in kot otroka pre-majhna, da bi lahko kaj povedala iz lastnih spominov iz časa revolucije. Le kak medel spomin iz zadnjih dni vojne in odhoda domobrancev. Otroci več družin, ki smo živeli na očetovem domu, pri Krvinet v Št. Joštu, smo se igrali z malim ročnim vozičkom (kripco) in smo se ujezili, ko so nam ga vojaki, domobranci, vzeli in naložili nanj orožje ter ga odpeljali v gozd. Pri Žakljevih, po domače pri Krvinet, je bila domobranska postojanka, ki se je tedaj pripravljala na umik na Koroško skupaj z ostalimi domobranci. Mojo oče Jože, stric Jakob in še nekateri drugi so se

odločili, da ostanejo skriti v domači okolici, v gozdu. Z domobranci so odšli strici Janko, Stanko in Pavle ter teta Anica. Vsi so bili vrnjeni. Pavel je ušel partizanom iz Škofjih zavodov, kamor so partizani zaprli del vrnjenih domobrancev. S teža-vo je prišel domov in povedal, kaj se godi z domobranci. Ostali trije so končali svojo mučeniško pot v Teharjah. Stric Vinko je ostal v Avstriji in tam daroval novo mašo.

Oče se je še do septembra skrival doma, tedaj pa je odšel v Italijo v begunsko taborišče.

Te dogodke poznam v glavnem iz maminega pripovedovanja in pa iz dejstva, da je bil očetov dom zaseden od OZNE, da sta bili teta Fanika in stara mama poslani v zapor, posestvo pa poddržavljeno. Mama se je rešila, ker je tedaj živela z nami na domu svojega očeta v Butajnovi.

Dobro se spominjam, v kakšnem strahu smo živeli, kdaj bo prišla OZNA in odpeljala tudi mamó v zapor. Molili smo devetdnevnice, eno za drugo, in neprestano opazovali, če se kdo bliža hiši. Strah in negotovost sta glavni spomin onih dni... Tedaj ni prišel nihče in mama je ostala doma, pač pa je bila zaprta leta 1952, ko je OZNA odkrila nove podatke o skrivačih in obnovila proces proti vsem sorodnikom, ki v prvem procesu niso prišli v zapor. Obtožba se je glasila: Sprejela si in dala jesti svojemu možu, ki je bil skrivač. Obsodba: 7 mesecev zapora. Če bi jo zaprli leta 1946, bi gotovo dobila pet let, kot jih je dobila teta Fanika, ki je pred kratkim umrla v Sloveniji. Bila je edina, ki je od enajstih bratov in sester ostala po vojni doma.

Bili sta zaprti v Rajhenburgu (Bres-tanica). Ko so mamó zaprli, smo ostali trije bratje, v starosti od 8 do 11 let, sami

Žakljevi

(od leve proti desni):

1. vrsta: Pavel, Marko, Lojzek, Olga;
2. vrsta: Ana, Ivanka, Marta, lic. Jožejka, Helena;
3. vrsta: Anin mož Sergio Porcelo, Martin, inž. Jože in Janez.

s starim očetom, ki pa je bil že pri osemdesetih. V kolikor je mogla, nam je pomagala mamina sestra teta Micka (Grbčeva), a je tudi ona imela majhne otroke; moža so ji ubili (po vojni se je javil pozivom, da naj se vsi moški, ki so ostali doma, prijavijo. Bil je krojač, ni bil udeležen pri bitkah, bil je le doma, zato je nič hudega sluteč odšel v Horjul, da se javi. Nikdar se ni vrnil.). Tako smo bili nekako prepuščeni samim sebi. Jaz sem obiskoval gimnazijo v Polhovem Gradcu, brata Stanko in Janko pa osnovno šolo v Št. Joštu. Ni bilo lahko, a vse se je prestalo.

Jožejka: Ne bom ponavljala vseh doživetij in šikaniranja, ker je o tem že pisala moja mama v DŽ leta 1992 z naslovom Devet let v rdečem rajju. Ona je takrat trpela, mene se tista težka leta niso naravnost tikala. Vzdušje v družini, kjer ni očeta, kjer nanjo pritiska zunanji teror, kjer se doma uči druga plat zvona kot v šoli in kjer nisi varen in ne veš, kje boš

jutri, vpliva na otroka. Nепrestano prese-ljevanje mi je pustilo občutek, da v Slo-veniji nisem doma. Mož velikokrat pravi: „Tako smo delali doma...“ (v Slove-niji). Zame Vič ni dom. Nasprotno: bila je ječa. Saj je oznovec dejal mami, ko se je pritožila nad neustreznim stanovan-jem: Tovarišica, vi ste kaznovani in morate ostati tam, kamor smo vas dali! (Ozna je odkazovala stanovanja). Otrok — stara sem bila med tem 2-10 let — sem bila kaznovana. V svobodi so lahko ma-tere z belo ruto, takrat, če bi kdo bolj glasno protestiral, bi ga zaprli. Moram priznati, da imam lepe spomine na posa-mezne osebe, s katerimi sem prišla v stik, tako v domačem okolju kakor tudi v sedmih mesecih, ko sem bila v zdraviliščih.

K očetu sta prišla lahko šele leta 1954 in 56. Ali vama je bilo zelo težko vživljanje v krogu družine, tukajšnje slovenske skupnosti in v marsičem dru-gačen način življenja in tukajšnji deželji?

Sta kljub hudemu izkustvu doživljala domotožje? Vsekakor je morala biti to za mnoge bridka drama. osebna in družinska.

Jožejka: Letos po-teka 40 let, kar se nas je pripeljalo pet slovenskih družin z isto ladjo v Argentino. Prišli smo mama, sestra, brat in jaz k očetu! Nepozaben je trenutek, ko mi je mama pokazala očeta in rekla: Glej, atek! Čakali so nas tudi stari oče Bogumil Remec in teti Bara in Vlada. Ob odhodu iz Slovenije se mi je zdelo to avantura, to ni bilo izgnanstvo, bila je ob-ljubljena dežela.

Takoj po prihodu sem se vključila v slo-vensko šolo pri gdč. Anici Šemrov v Ramos Mejiji. Hodila sem na prireditve in starši so me jemali že od začetka na predavanja Kulturne akcije. Nisem imela po-sebnih problemov v vživljanju v družinsko, slovensko ali argen-tinsko okolje.

Jože: Ko se je mama vrnila iz zapora, smo kmalu začeli misliti na odhod v Ar-gentino, kjer je živel ata. Otroci nismo vedeli, kaj je to Argentina. Ko smo na nekem zemljevidu v šoli zagledali napi-sano Argentina, smo poskočili od vesel-ja, nismo pa vedeli, kakšna dežela je to. Počasi smo se seznanjali z njo po atovih pismih. Prve družine so se že izseljevale v Ameriko. (Debeljakovi so se naselili leta 54, mi šele 56).

Prihod v novo deželo je po eni strani vesel dogodek — družina zopet skupaj, po drugi strani pa nov svet, druge nava-de, večsah čudne (kruh v smeteh), delavci „zabušavajo“, sindikati imajo več moči kot vlada, itd. Problemi z jezikom, nič posebnega, človek se ne zave, da ga kdaj polomi, če pa se, pa nič ne dé, ker ni druge rešitve. To zgodbo vsi dobro poz-namo. Vraščanje v slovensko skupnost pa vsak po svoje doživlja. Starši so nas vse tri brate poslali v Škofov zavod v Adrogué. Janko je po enem letu ostal doma. Mami je bilo grozno dolgčas, fantje pa smo v zavodu dobili dobro okolje za počasno vživljanje v nove razmere. Dr. Branko Rozman je bil dober prefekt in nam je olajšal zavodsko zaprto življenje. V zavodskih letih smo bolj poredkoma zahajali v ostalo slovensko skupnost. Včasih na turnirje odbojke in pa na vsakoletno akademijo, ki je bila namen-jena vsej skupnosti. Takrat še ni bilo dvorane v Slovenski hiši. Prireditve so bile v raznih katoliških zavodih, kjer so se nas usmilili in nam „posodili“ dvorano. Priprave na akademijo so nas izurile v recitacijah, ki jih je prefekt dr. Rozman s finim čutom izbral iz slovenske literature. Po končani srednji šoli pa smo se hitro vključili v krog SKADa in SFZ. Pri SKADu sva se z ženo spoznala. Domo-tožje sem vedno imel, ker sem odšel od doma v letih, ko človek sklepa prva pri-jateljstva in doživlja prva večja spoznanja in doživetja.

Kakšni so bili vajini stiki z našo tukajšnjo mladino? Oba sta kmalu prevzela v mladinskih organizacijah funkcije, zato bi človek sodil, da sta se kmalu povezala z našimi mladimi. Najbrž je to olajšalo tudi dejstvo, da sta vajini družini bili zavedni in de-ja-vni člani skupnosti.

Jože: Stik in pove-zavo z mladimi v organizacijah sem dobil kaj kmalu na sestankih in prireditvah. V tistem času se je Slovenska fantovska zveza delila po krajevnih odsekih. Do tedaj je bila samo

10. septembra 1994 sta se poročila v cerkvi Sv. zakra-menta v San Martinu ANDREJA CORN in FREDI ŽIGART. Čestitamo!

na Pristavi v Moronu in v ta odsek sem se vpisal in tja sem zahajal, kjer smo gojili družabnost in predvsem šport. Kot sem že preje omenjal, sem veliko sodeloval pri Slovenskem katoliškem akademskem društvu (SKAD), in tam sem bil nekaj časa tudi predsednik. Vsa študentska leta sem deloval v fantovski Katoliški akciji. Pri vključevanju v novo družbo nisem imel težav, čeprav sem precej zaprte narave.

Zahajal sem na vse večje prireditve v skupnosti. Prva je bila blagoslovitev Našega doma v San Justu in skupno z njim štejem leta svojega bivanja v Argentini. Prav lepe spomine imam na ona leta, ko smo s prijatelji neutrudno delali v organizacijah; tudi pri gledališki skupini g. Borštnika smo večkrat sodelovali. Malo časa je bilo na razpolago, poleg študija, toda čim bolj je bil ta čas natrpan z delom, tem bolj me je šlo pri študiju. Zgleda čudno, a je tako, da človek bolj izkoristi čas, kadar ga ima malo, kot pa, ko ga ima preveč. Pomanjkanje časa človeka prisili, da ga bolj izrablja.

Jožejka: Da sem hodila v Slovensko hišo k maši, na prireditve in sestanke, se mi je zdelo samo po sebi umevno: vsa naša družina se je aktivno udeleževala slovenskega življenja. Srednješolke smo bile organizirane v Dijaški odsek Slovenske dekliške organizacije (SDO). Ravno v tistih letih je dr. Marko Kremžar začel s krožki: literarnimi, pevskimi, zemljepisnimi, itd. Iz teh krožkov se je potem razvil srednješolski tečaj. Radi smo hodili, radi smo pisali v Mladinsko vez. Nepozabne so nedelje, ko smo sestavljali in ilustrirali MV. Radi smo se sestajali, saj tista leta človek spozna ljudi in sklepa prijateljstva in, zakaj ne, išče zakonskega druga. Pri SKADu in SDO sem tudi veliko sodelovala. Veliko sem tudi hodila na predavanja SKA. Vsa naša klapa je bila na razpolago za vsako delo, tako verskim, kulturnim in političnim organizatorjem. Moram reči, da smo imeli zelo razgibano versko, kulturno in družabno življenje.

Vajin zakon z desetimi otroki je tudi v naši skupnosti redek pojav. Ali sta že pred poroko nameravala imeti številno družino? Katere prednosti nudi številna družina? In katere so glavne težave — po vajinem izkustvu? Katere človeške kreposti poudarjata pri vzgoji otrok?

Jožejka in Jože: Glede števila otrok

pa nisva dosti načrtovala, ali jih bo pet ali deset. Tukajšnji rek pravi, da vsak otrok pride s štruko kruha pod pazduho (šegavost pa pristavi, „a ga tudi poje“) in je nekako res. Bog nama je dal deset zdravih otrok in poleg tega blagoslov za vzgojo in vzdrževanje. Pri vzgoji se drživa bolj tradicionalnih metod. Ne greva preveč po modernih vse dopuščajočih metodah, ampak skušava doseči, da se otroci nauče skromno živeti in ceniti vsako dobrino, ki se s trudom pridobi. Vcepiti jim skušava krščanskega in slovenskega duha, četudi ne gre brez težav. Otrok naj spozna, da mora biti najprej dober človek in poštenjak. Nato pride vse ostalo.

Prednost številne družine je v tem, da se otroci vzgajajo eden ob drugim in si že od malega krešejo značaje. Otrok mora deliti stvari, igrače, obleko, šolske potrebščine, hrano, sladkarije itd. z brati in sestrami. Otrok je že po naravi posesiven: „To je moje.“ Počasi se mu dopoveduje, da mora stvari pustiti tudi drugim, čeprav so njegove, in navajati ga na strpnost in sožitje. Vse to pa vsak doživlja drugače, ker med desetimi ni dveh, ki bi bila enaka. Vsak ima svoj značaj. To vzgajanje različnih značajev pa tudi nas uči, da se ne more z vsakim ravnati enako. Dejansko se vsi otroci in starši eden ob drugem vzgajamo in učimo reševati vsakdanje malenkostne in velike zadeve. Težava, ki je v zvezi s številno družino, je ravno v tem, da je številna. Starši nimamo časa za vsakega posebej in navadno pogovori in stiki z otroki potekajo kar v skupini. Zasebnih pogovorov je žal bolj malo. Včasih se pokaže tudi ljubosumnost. Vsako ljubosumje

je treba zlepa zmanjšati ali, če se da, preprečiti. Mlajši se učijo od starejših, zato se morajo tudi starejši bratje in sestre tega zavedati, da tudi oni vzgajajo in dajejo zgled. Beseda miče, zgled pa vleče, so včasih rekli doma. Tega se večkrat premalo zavedamo. Otrok ponavlja, posnema, kar vidi pri starših, bratih ali tujih ljudeh.

Ko sem pred nekaj meseci preživel z vami tri dneve, sem bil presenečen, da nisem slišal v pogovoru med otroci nobene španske besede, čeprav živite že 17 let v Tucumanu, 1200 km daleč

Misijonar Jože Cukale pri materi Tereziji ob slovesu iz Kalkute na poti v Bangladeš (26. oktobra 1994).

Novinar je nekega dne vprašal mater Terezijo:
— Mati Terezija, kaj bi se po vašem mnenju moralo spremeniti v Cerkvi?
— Vi in jaz, dragi gospod!

od Buenos Airesa. Kako jim vcepljata slovensko narodno zavest in ljubezen do materinega jezika?

Jože: Pogovorni jezik doma je vedno slovenski. Otroci v dobi pred šolo praktično niso prišli v stik s špansko govorečimi vrstniki, ker živimo na zaključenem tovarniškem zemljišču. Tako se tudi pri igri pogovore in skregajo slovensko. Seveda jih je treba učiti izrazov, jim ponavljati pravilne oblike besed, da se jim ušesa privadijo nanje in jih tudi nato pravilno uporabljajo. Mislim, da se jezika otroci nauče doma, šola in organizacija ga lahko le izpolnjujejo, ne morejo pa nadomestiti domače šole. Otrok se mora naučiti jezika doma, ko poslušata očeka in mamico ali brate in sestre. Kar sliši, mu ostane v spominu. Zato je nujno, da je naš pogovorni jezik slovenski. Kar se Janezek nauči, to Janez zna.

Ne zdi se mi prav in ni dosledno, da se nekateri mlajši starši med seboj pogovarjajo po špansko, od otrok pa zahtevajo, da z njimi govorijo slovensko.

Jožejka: Če smo Slovenci in se tega zavedamo, moramo gojiti in posredovati otrokom tudi jezik. In to čimbolj temeljitega in čistega. Zavedava se, kot je rekel že moj mož, da si otroci naberejo svoj besedni zaklad v družini. V našem primeru, ko živimo izven slovenske skupnosti, pa še veliko bolj. Velikokrat otrokom in tudi nama včasih, moram priznati, zmanjka izrazov. V takem primeru skupno iščemo besedo in tudi Slovensko španski slovar je poleg pravopisa vedno pri roki.

Slovenska šola otroke bogati v izražanju in sistematično preuči tisto, kar so se naučili mimogrede doma. Starejši pa so bili in so dopisni dijaki Srednješolskega tečaja v Buenos Airesu.

Vaša družina je verna. Molitev, udeležba pri mašni daritvi in prejetje zakramentov je nekaj samo po sebi razumljivega. Kako skušata otrokom — poleg osebnega zgleda — posredovati vero, verske, duhovne in moralne vrednote?

Kako pomagati otrokom pri prehajanju iz privzgojene vere v osebno vero v letih najstništva?

Jožejka in Jože: Molitev je bila vedno vpletena v našo vsakdanjost, četudi se nama zdi, da premalo molimo. Skupna molitev je pred jedjo in po jedi ter zvečer pred spanjem. Ker imamo verouk slovenske šole doma, se poudarja pomen zbrane molitve in razločno izgovarjanje posameznih besed, razloži pa se tudi pomen vsake molitve. Otroci vidijo, da imava v marsičem različna mnenja, edina pa sva si v krščanstvu in slovenstvu, in to jim dá misliti. Če mladina že od mladega raste v krščanskem vzdušju in ko pride v najstniška leta, odkriva, da se vse odvija v Božji pričujočnosti, neprisiljeno prehaja iz otroške v

osebno globoko in odraslemu človeku dostojno vero. Če naredijo račun, koliko ur ima teden (168), se jim končno ura nedeljske maše zdi zelo malo za Božje češčenje.

Slovenci v Argentini imamo v krajih, kjer smo strnjeno naseljeni, slovenske verske skupnosti, ob katerih smo v nekaterih pogledih povezani seveda tudi s krajevno farno skupnostjo. Ta razpetost med dve stvarnosti v vseh pogledih je zahtevna, a obenem tudi lahko dobrodejna. Vi, kot vsaka verna družina, ste najprej „domača Cerkev“, povezani ste s farno, za krste, prva obhajila, birme, romanja v Luján, za božične in velikonočne praznike pa vedno prihitite v Buenos Aires, v počitniških mesecih ste v tesnem stiku s šolsko kolonijo in drugimi rojaki v Počitniškem domu dr. Rudolfa Hanželiča v córdobskih hribih, kjer imate svojo počitniško hišo, prejimate slovenske liste in imate prijateljske odnose in srečanja z maloštevilnimi rojaki, ki bivajo v vašem mestu. Vi, ga. Jožejka, vodite celó slovensko sobotno šolo Janeza Evangelista Kreka, vaši otroci pa so tudi dopisni dijaki Srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka v Buenos Airesu. Ali vse to lahko usklajate in otroci to radi sprejemajo?

Jožejka in Jože: Za časa našega bivanja v Buenos Airesu smo bili tesno povezani in vključeni v slovensko skupnost v verskem, kulturnem in političnem pogledu. Ko smo se preselili v Tucumán, smo začeli s slovensko šolo (imeli smo 20 učencev) in slovensko mašo enkrat na mesec. Nismo pa hoteli prekiniti vseh stikov z Buenos Airesom, tako družinskim kot slovenskim, gremo na družinske verske praznike tja. Veliko let smo hodili na počitnice k dr. Hanželiču in ko se je ponudila priložnost, smo kupili hišo. Glavni vzrok temu je bila bližina rojakov, ki delujejo na nas vse kot injekcija slovenstva za celo leto. Otroci to z veseljem sprejemajo in radi hodijo v Buenos Aires in držijo pismene stike s prijatelji, s katerimi so se spoznali v Córdobi. V slovenski šoli imamo sedaj samo štiri učence, pa kljub temu se otroci radi učijo. Srednješolski tečaj pa je malo bolj problematičen, kajti tam so samo dolžnost in učenje, brez tistih sobotnih srečanj, ki ta tečaj naredi tako privlačen.

Kaj bi lahko dejali slovenskim družinam v Argentini?

30. aprila 1994 sta se poročila v Cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu ANGELIKA SMOLE in MARKO SELAN. Čestitamo!

Obisk škofa METODA PIRIHA

Po 3 letih je msgr. Metod Pirih, koprski škof in narodni ravnatelj za dušnopastirsko oskrbo Slovencev po svetu, znova obiskal rojake v Argentini. V spremstvu Francija Petriča, odgovornega urednika Družine, je prišel v Buenos Aires v sredo 9. novembra. Prvi pozdrav je bil že na letališču. Gosta sta bivala v duhovniški hiši zraven slovenskega središča. Na kosilu je bil s slovenskimi dušnimi pastirji.

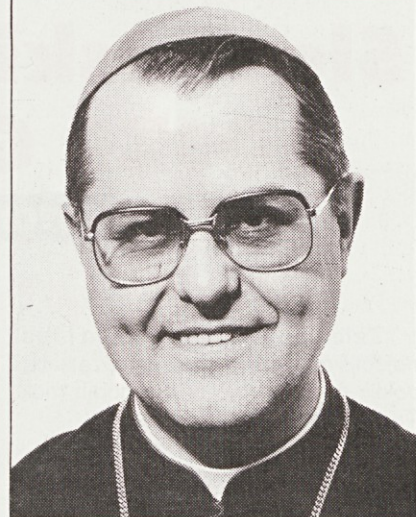
Pozdrav in sprejem je bil isti večer v Slovenski hiši. Škofa je pozdravil birmanec Tomaž Vombergar, Petriča pa Lučka Kinkel. Po slovesni maši v cerkvi Marije Pomagaj je bil sprejem v dvorani, ki jo je slavnostno okrasil Tone Oblak. V imenu dušnih pastirjev je škofa pozdravil Jože Škerbec, v imenu organizirane skupnosti pa prof. Tine Vivod.

Naslednje dni skozi 3 tedne je škof obiskoval slovenske skupnosti: 11. novembra društvo Triglav; 12. in 13. rojake v Bariločah, kjer je tudi birmal dva fanta; 16. je obiskal Pristavo; 17. je bil gost ZSMŽ, zvečer pa je obiskal Slovenski dom v Carapachayu; 18. Naš dom v San Justu; 19. je nagovoril rojake prek radijske oddaje Okence v Slovenijo, popoldne pa maševal zahvalno sv. daritev na sklepni prireditvi Srednješolskega tečaja in se udeležil akademije v dvorani; 20. novembra, na praznik Kristusa Kralja, je v Slo-

venski hiši birmal 81 otrok, popoldne pa imel bogoslužno in družabno srečanje s primorskimi rojaki pri Svetogorski Kraljici; 21. in 22. ju je Marjan Hribar peljal k rojakom v Miramar in Mar del Plato; 23. je prebil dan v Slovenski vasi in tam birmal 13 birmancev; 25. dopoldne je v Lujanu blagoslovil kapelico Marije Pomagaj v kripti lujanske bazilike, popoldne pa obiskal Slovenski dom v San Martinu; 26. in 27. je bil med rojaki v Mendoza, kjer je birmal 7 fantov in deklet; 29. je preživel z dušnimi pastirji in drugimi slovenskimi duhovniki, zvečer pa se ob polni cerkvi Marije Pomagaj poslovil od rojakov, ker se je naslednji dan vrnil v Slovenijo. Ob obiskih krajevnih domov je bilo na programu bogoslužje, krajši kulturni program in družabni del. Ob tem je obiskal več bolnikov, oba domova počitka za ostarele: Rožmanov dom in Dom sv. Vincencija in nekatere družine.

Pred odhodom je tudi določil Jožeta Škerbca za narodnega delegata za Slovensko dušno pastirstvo v Argentini za dobo 5 let, za njegovega pomočnika pa dr. Alojzija Kukovico.

Takoj ob prihodu je g. škof molil ob grobu msgr. Oreharja, graditelja naše verske skupnosti, v cerkvi Marije Pomagaj in že prvi dan obiskal tudi grob delegata dr. Alojzija Starca. V govorih je večkrat omenjal škofa Gregorija

Rožmana ob 35-letnici njegove smrti in druge rajne dušne pastirje.

Dušni pastirji in rojaki v deželi pod Južnim križem smo g. škofu hvaležni, da je ob vsem svojem rednem delu posvetil tri tedne, natrpane z delovnim programom, nam, se z nami pogovarjal, spoznal naše probleme in naše želje, nam govoril in nas spodbujal k zvestobi Bogu in slovenstvu, rojake nagovarjal, naj se zavestno včlanjajo v naša verska občestva, mlajšim pa priporočal, naj si versko oblikovanje, ki ga prejemajo v svojih družinah, dopolnjujejo v cerkvenih organizacijah.

PAPEŽ PRIDE V SLOVENIJO LETA 1996

Slovenski škofje so se zbrali 19. decembra 1994 v Ljubljani na svoji 18. seji. Na tej seji so z veseljem sprejeli uradno sporočilo z vatikanskega državnega tajništva, da bo papež Janez Pavel II. prišel na obisk v Slovenijo leta 1996 za dva dni, soboto in nedeljo. Dokončni datum bodo kmalu sporočili. Po novem letu se bo začela duhovna priprava za papežev obisk v Slovenijo.

Jožejka: Živimo in delajmo v skladu s svojim prepričanjem: ker smo Slovenci, posredujemo našim otrokom slovensko tradicijo in tudi čisti slovenski jezik, in ker smo katoličani, vzgajajmo otroke v tem smislu. Ko bodo dorasli, nam bodo hvaležni, in mi bomo izvršili svojo dolžnost. Korajža velja!

Jože: Eno samo stvar. Cenite v prvi meri vrednost organizirane skupnosti, slovensko okolje v domovih. Ko se človek oddalji od nje, šele spozna veliki pomen, ki ga ima, in koliko pripomore pri pravi vzgoji naše mladine. Kot marsikaj tudi skupnost vrednotimo potem, ko smo jo izgubili. Torej, sodelujmo z njo, podpirajmo jo in vzdržujmo jo in ona nam bo pomagala prav živeti in vzgajati našo mladino!

Pogovor z voditeljico
LENČKO BOŽNAR s 22. strani

Koliko otrok imate letos v šoli? Kako gledate na prihodnost vaše šole?

Letos je v šoli 50 učencev; 10 od njih pripada skupini, ki ne govori slovenščine. Na prihodnost naše šole želim gledati stvarno. Toliko časa bomo živeli, kolikor časa bomo sami hoteli. To se pravi, dokler bo v nas vseh pripravljenost na žrtve še dovolj velika, dokler bomo znali pravilno ceniti lestvico vrednot, dokler nam bodo slovenski ideali še dovolj visoki, dokler bomo še znali naš mladi rod priporočati Bogu in se z zaupanjem zatekati k sv. apostoloma Cirilu in Metodu.

Slovenski mučenec LOJZE GROZDE

ANTON STRLE

XV. Kam?

Zelo pogosto povzroča tudi najboljšim dijakom vprašanje, za kateri poklic naj se odločijo, ure hudih muk. Tako je bilo tudi pri Lojzetu.

Misel na duhovniški poklic se je v njem zbudila že zgodaj. Ko je bil še majhen, je večkrat pravil, da bo „gospod“. Kajpada je ta misel v mladih letih največkrat le nekak v pravljčno meglo zaviti cilj, ki s svojimi živimi barvami vabi mlado srce, preko katerega še ni neusmiljeno završal vihar in ki niti ne slutiti, kako nekaj resnobsnega je vsak poklic, posebno pa še duhovniški. Morda je Lojze že kot deček kdaj videl novomašno slovenost — ali pa vsaj slišal o njej: praznično pritrkavanje zvonov, pokanje topičev, gaj mlajev, slavoloki z napisi, vse v vencih. A ko človek pride do treznega razmišljanja, vidi, da je to samo uvod za silno težko, odgovorno, dasi v resnici čudovito lepo pot.

Da poklic, kakršen je že, ni sladkobna romantika, marveč resna stvar, ki zahteva zrelega premisleka, preden se odločiš zanj, je Lojze zgodaj spoznal.

Duhovniški poklic je visoko cenil. Stari materi je kot višješolec nekoč dejal: „Kako bi bil srečen, če bi bil duhovnik!“

Še v drugem razredu je šel s sošolcem in prijateljem iz šole. Tam pod kostanji za Ljubljano ju je srečala Lojzeta skrbnica. Ko so govorili o šoli, se je Lojze obrnil h gospe in dejal: „Veste, gospa, ta bo pa duhovnik.“ — „Lepo, lepo,“ je odgovorila. „Ali ti, Lojze, ne boš duhovnik?“ Samo nasmehnil se je in skomizgnil z rameni.

V peti šoli je spet nanese pogovor na poklic in na tistega sošolca. Lojze je tedaj potožil gospe: „Škoda ga je. Odmaševal je že. Izmika se mi, zašel je v drugo družbo. Prav hudo mi je zanj.“

Pozneje je spet prišel na obisk h gospe. Še nikoli ni bil tako razigran. —

„Kaj pa si danes tako dobre volje, Lojze?“

„Ali ste že prebrali?“ je začel. „Kaj pa?“ „No, tisto, kar je v Naši zvezdi! Tole mislim!“

Sprstom je pokazal na članek „Zakaj sem postal duhovnik“, kjer pisatelj opisuje svojo težko odločitev za poklic; kako mu je njegova zelo pobožna mati svetovala, naj ne gre v semenišče, češ da se ji zdi preživ, in kako ga je v misli na duhovništvo vendarle napotila ravno živa narodna zavest in ljubezen kmečkega ljudstva, ki bi mu rad čim več koristil.

Ko so Lojzeta pozneje nekoč nadlegovali, da bi se moral že vendar enkrat odločiti, in mu nasvetovali razne poklice, ki bi bili zanj primerni, je vse zanikal. Ko so mu nazadnje omenili duhovniški poklic, je kratko dejal: „Ne rečem, da ne, tega zdaj še ne vem. Šel pa bom med kmečko ljudstvo; to me veseli.“

Iz njegovih pesmi, ki so po večini izpovednega značaja, bi sklepali, da se je v Grozdetovem srcu začel boj med svetno ljubeznijo in med glasom, ki je klical drugam, višje. V peti šoli je že odgovoril na ta klic takole:

*Ne boste, zvezde, več me goljufale,
ne boste več mi sonca zakrivala.
Po novih potih šel bom v nove dni,
srca in duše Bog bo le vladar,
šla moja pot bo pred Njegov oltar.*

Drugje lepo izraža predanost vsega svojega življenja Bogu:

*Odslej ljubezen moja boš le Ti,
le Tebe moja pesem bo slavila,
po Tvojih potih noga bo hodila,
le zate bilo bo srce vse dni!*

Kmalu se je pri Lojzetu vsa bora za poklic začela sukati okoli vprašaja: Kje bom mogel več storiti za prenovitev našega ljudstva po evangeljskih načelih, za zveličanje duš, ali, kar je isto, za ideale Katoliške akcije. Precej časa je mislil tudi na jezuite. Ti so mu ugajali kot strog red z izobraženostjo, z discipliniranostjo in enosmernostjo, pa obenem

s toplo pobožnostjo do Srca Jezusovega.

Kaj je v tem pogledu božja volja?

Odgovor ni tako lahek, kakor bi morda kdo mislil. Gotovo je Lojze že kdaj slišal, da bi za božjo stvar kot laik mogel napraviti več kot duhovnik. A ni bil tako površen, da ne bi vedel, da ta trditev vsaj lahko zavede v zmoto, če ni že po sebi neresnična.

Nekaj je seveda v njej resničnega: Ako bi se naravnost proti načrtom, ki jih ima Bog z menoj, nepoklican vrnil v duhovništvo, bi seveda ne mogel storiti za zveličanje duš toliko, kolikor bi lahko v laiškem poklicu, ako je po božji volji tam moje mesto; če namreč spoznam, da me Bog ne kliče v duhovništvo, tedaj je moja naloga ta, da si izberem kak drug poklic in delam za svoje zveličanje in za zveličanje drugih kot laik; in če bom sledil klicu božje milosti, bom prav kot laik dosegel v apostolatu velike reči.

Človek se pri tem spomni, s kakšnimi hudimi boji je med duhovniškim in laiškim poklicem izbiral Francoz Guiard ki je umrl v sluhu svetosti. Njegov brat, duhovnik, mu je pisal: „Ne razumem te! Praviš, da hočeš napraviti veliko dobrega. Vstopi torej kot delavec in ne kot diletant v veliko tovarno dobrega, ki je Cerkev. Praviš, da hočeš spreobračati in dvigati duše: sprejmi torej od Boga apostolsko poslanstvo in oblast, ki se imenuje duhovništvo.“ — Toda Guiard mu odgovarja: „Tudi svetniki laiki imajo svoje poslanstvo. Cerkvi niso potrebni samo duhovniki, marveč tudi pesniki, pisatelji, profesorji, govorniki, ki se zanjo bore v svetu s peresom, z besedo in zgledom in pridejo s svetlobo Kristuso-

vega nauka tja, kamor duhovniki ne morejo prodrati.“

Prav to je bilo pri Grozdetu vprašanje: Kam me pravzaprav Bog kliče, kje je moje mesto? Marljivo se je pripravljala, da bi mogel pozneje v poklicu storiti čim več za uveljavljanje evanجيلskih načel v vsem zasebnem in javnem življenju našega naroda. Velikokrat je govoril, kako žalostno je, da imajo mnogi tako napačne pojme o slovu in o umetnosti in da je v zgodovinski znanosti toliko pristranosti. Hotel bi delati za pravo spoznanje in upoštevanje katoliških načel zlasti v leposlovju in tako prenekatero dušo obvarovati večnega pogubljenja, zato ga je vabila slavnost in tudi čista filozofija.

„Ne vem še, kaj je božja volja,“ je večkrat dejal glede poklica. „Tvoja volja, Jezus moj, je bila, da sem prišel na svet, naredi z menoj, zakar si me ustvaril. Zgodi se Tvoja volja,“ tako piše v dnevniku 24. oktobra 1941 — kot bi bile v njem nejasne slutnje, da ne bo dosegel duhovniškega poklica, po katerem je na tihem tako hrepenel.

Od 24. do 28. julija 1942 je Grozde pri lazaristih poslednjič opravil duhovne vaje. Ali ni mislil pri njih tudi na poklic?

Kmalu za tem je šel na obisk k nekemu novomašniku in se z njim boljše seznanil.

„Nekaj važnega vas moram danes vprašati, zato sem vas čakal pol ure, da ste prišli.“

„Kaj bo takega?“

„Vidite! Sedmo sem dovršil, stopil bom v osmo. Toda preden bom šel v osmo, si bom moral biti popolnoma na jasnem, kakšen poklic si bom izbral po maturi. Hočem ves svoj študij v osmi šoli obrniti v to, da se za poklic primerno pripravim, pa tudi drugo delo doma in v organizacijam hočem obrniti v svoj bodoči poklic. Prosim, svetujte mi.“

„Svetoval sem mu,“ piše isti gospod, „naj se obrne na svojega spovednika, ki ga dobro pozna, in naj morda vpraša za nasvet še kakega drugega izkušenega duhovnika, kajti jaz mu nisem upal prav nič jasnega svetovati. Priporočil sem mu mnogo molitve pred tabernakljem; posebno pa po prejemu sv. obhajila, kjer naj se popolnoma po domače z Jezusom pogovori.“

Obljubil mi je, da bo molil in se posvetoval. Videl pa sem neko potrnost, ker od mene ni takoj dobil zadovoljivega

sveta. To pot se nisva tako veselo poslovila kakor drugokrat.

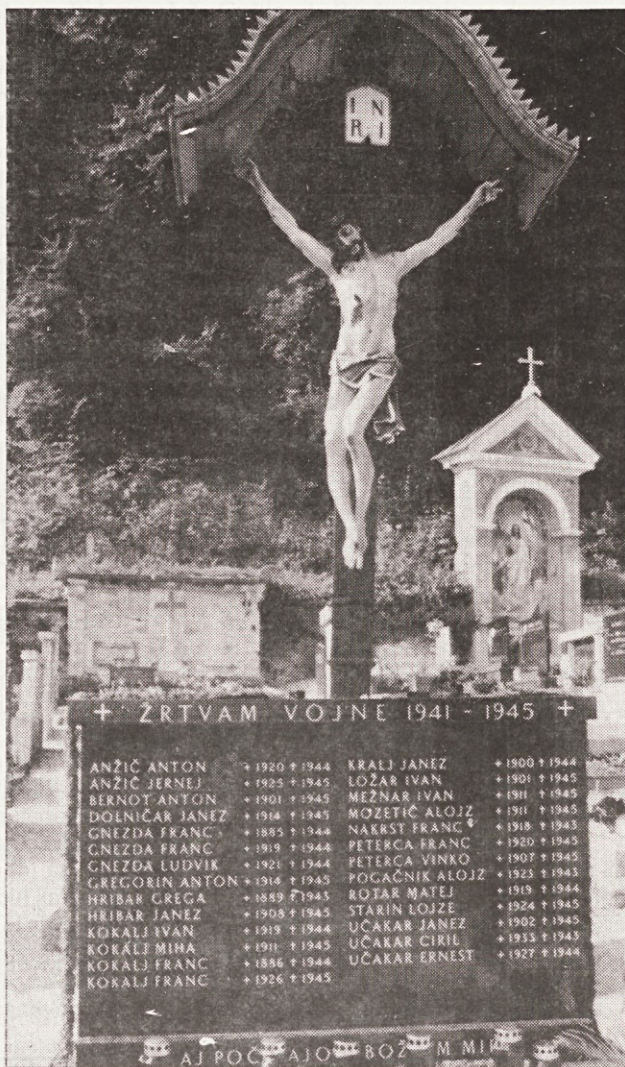
Čez teden dni je zpät potrkal na moja vrata — še danes vidim njegov veseli obraz, ko je stopil v sobo. Ko sem ga vprašal, kako in kaj, mi je vesel odgovoril: „Najlepša vam hvala za vaše molitve. Pot pred menoj je zdaj jasna. Odločil sem se, da pridem v to hišo, hišo molitve, dela in študija, v semenišče! Pri tem je po mizi tolkel s kazalcem in tako z gesto potrjeval svoje besede.“

„Vem, kaj hočem in kaj moram sedaj delati. Osmi mi mora biti prvo leto semenišče v napredovanju k popolnosti.“ Pa sem ga vprašal: „Kakšen nagib pa te vodi v to hišo?“

Njegov odgovor je bil kratak: „Da bom kot duhovnik reševal duše!“

A Bog je hotel, da je po kakem mesecu v Lojzeta, ki je bil sicer v svojih odločitvah vedno tako izredno trden in ravnočrten, spet prišla neka negotovost glede poklica. Trdna volja, da hoče iti tja, kjer bo mogel največ storiti za božjo čast in za zveličanje duš, še ni bila dovolj, da bi jasno videl cilj. Tudi spovednik mu najbrž ni povsem določno povedal, kaj je glede poklica božja volja, Morda ga je pri tem nekoliko begalo tudi njegovo nezakonsko rojstvo, za katero je pač vedel, da je kanonična ovira in da je zanjo potreben spregled.

Ko je Lojzetu njegov najbližji prijatelj razodel, da se je odločil za misijone, je Grozde vzkliknil: „O, blagor ti!“ — „Kaj

Spominska plošča, ki so jo odkrili v Ihanu 12. junija 1994. Napis „žrtvam vojne“ so naknadno dopolnili, da bolj odgovarja resnici. Ob otvoritvi je govoril tudi „Argentinec“ Marjan Hribar, katerega oče — Grega Hribar — je tudi med pobitimi.

boš pa ti, Lojze?“ ga je vprašal prijatelj. — Lojzetu se je na obrazu poznalo, da ga vprašanje boleče vznemirja. „Sam ne vem. Vse bi rad, a to je najslabše,“ je zamišljen dejal.

Toda Bog je pač zato dopustil, da je prišla v Lojzetoovo dušo nejasnost in nemir, ker je hotel, da bi se še bolj zatekal k molitvi, raste v ponižnosti in ob skritem dušnem trpljenju še bolj odmrnil sebi ter se še tesneje združil z Bogom. Tako je Grozdetu najunčinkoviteje pripravil za nalogo, ki mu jo je v

svoji previdnosti namenil.

Pred božičem 1942 je imel po mesečni duhovni obnovi ožji krog akademikov in osmošolcev kratek skupni sestanek. Na programu je bil razgovor, kjer naj bi se pripravili za delo v bodočem akademskem letu.

„Svetuj mi, Lado, kaj naj študiram!“ je Lojze nagovoril tehnika.

„Na tehniko pridil!“ se je razvnel eletrotehnik in mu razlagal, kako in kaj študirajo, kako grade tehnični oddelek stanovske kongregacije, kakšne boje so imeli s komunisti in kako je zaradi njihovega rovarjenja oblast zaprla fakulteto. — „Prešinila me je misel,“ pripoveduje akademik, „da moram Lojzeta pridobiti za tehniko. Odličen dijak je, ni napuhjen, zelo borben je, zastaviti zna svojo besedo, nastop ima izvrsten, pri študiju bo rad pomagal tovarišem. Čeprav je krepak fant, ima vendarle toliko miline in obzirnosti, da ga bodo vsi ljubili in spoštovali. Bil bi izvrsten za predsednika Marijine kongregacije v našem oddelku.“

„Katero stroko pa misliš vzeti?“ je nenadoma vprašal eletrotehnik in si na tihem želel, da bi Lojze izbral isto stroko kakor on.

Lojze je prišel v zadrego. Nasmehnil se je akademiku, ki je kazal toliko ognja za svoj predmet: „Veš, na tehniko pa ne mislim iti. Kaj drugega!“ — „Kaj pa te zanima? Ali profesura, medicina, pravo...?“

Lojze ni nič odgovoril.

„Morda pa misliš iti v semenišče?“ „Zanima me pravzaprav vse,“ je odgovoril Lojze. Videlo se je, da se ne more odločiti.

„A to je pa stara bolezen vseh odličnjakov. Pa vendar ne misliš biti jurist? Teh je že toliko kot smeti!“ Oba sta se zasmejala na račun nekaterih akademskih juristov, ki so sedeli v bližini in napravili hud obraz nad takim grdim podcenjevanjem njihove ljubljene stroke.

„Veš kaj, na medicino pojdi,“ je odločil Lado. „Danes potrebujemo katoliških zdravnikov. Saj veš, kako je... Ti boš nastopil. Mnogo dobrega boš lahko storil. Katoliški zdravnik je za duhovnikom največji dobitnik ljudi!“

Lado je opazil, da se je Lojze nekam zamislil. Nato mu je Lado pripovedoval, kaj je slišal o medicini od Jaroslava Kiklja.

„Kaj pa slavistika?“ je dvignil glavo Lojze.

„Torej slovenščina te zanima?“ Tehnik takrat še slutil ni, da je Lojze pesnik. Saj Lojze o tem zlepa ni govoril, tako da za to stran njegova delovanja tudi mnogi bližnji tovariši niso ničesar vedeli. Sklepati pa tega tudi skoraj ni bilo mogoče. Če bereš njegova zelo redka pisma (domov je pisal vedno le dopisnice) ali tudi dnevnika, kar ga je, boš dejal, da je to zgolj razumski človek, tako je vse kratko in stvarno, nobena beseda odveč.

„Da, slovenščina! Toda...“ je pritrdil

je najlepše mesto Svetega pisma, ki govori o pravi ljubezni. Gre za ljubezen do Boga in do človeka. Ljubezen je tista pot, ki je „odličnejša“ kot vsi izredni darovi; kot je lahko npr. glasolalija, ko nekdo v zamaknjenju v neznanih jezikih slavi Boga; kot je preroštvo — dar besede, ki vzpodbuja in razlaga božjo voljo; kot je tista vednost, ki pomeni izredno poznanje Božjih skrivnosti, ki pomaga k popolnemu zaupanju v Boga.

Jezus ni prerok samo za Jude
Iz svetega evangelija po Luku (Lk 4, 21-30)

Jezus je Nazarečanom oznanil veselo novico, da so napovedi prerokov na njem izpolnjene. Ljudje so se čudili, „besedam milosti“, vendar jih niso sprejeli. Zahtevali so čudeže. Jezus je zahteval, da verujejo njegovim besedam, ne pa čudežem. Tudi kristjani današnjega časa moramo zaupati Jezusovi besedi

Duhovnik ANTON GRČMAN - umrl

3. novembra 1944 je v Domu duhovnih vaj v Ascochingi v cordobski nadškofiji umrl duhovnik Anton Grčman. Rodil se je l. 1914 v vasi Leskovec, župnija Višnja gora, v duhovnika je bil posvečen v Ljubljani l. 1940, nato je bil kaplan v Rovtah in Dolenjem Logatcu.

Maja 1945 se je umaknil pred partizani prek Ljubelja na Koroško, bil potem v begunskih taboriščih v Italiji, l. 1947 pa prišel v Argentino.

Požrtvovalno je deloval kot bolniški kurat in nato kot župnik na več župnijah kordobske nadškofije. Zadnja leta se je uspešno ukvarjal tudi s slikarstvom. Po prihodu v novo deželo se je hotel čim bolj vživeti v nove razmere in v njih izpolniti svoj poklic.

Grozde. Nekaj kakor temna senca mu je šlo preko čela. Lado je mislil, da ga muči skrb za pravi poklic. Zato mu je rekel:

„Veš kaj, še tri četrt leta imaš čas. Boš spoznal, kaj naj napraviš. Bog ti bo pravgotovo dal razsvetljenje, samo moli v ta namen!“

„Pogledal me je naravnost v oči,“ se spominja Lado; njegove oči so bile tako mirne, čiste in globoke. — Prevzela me je nevšečna misel: „Ravno tako me gleda kot France Mravlje na našem zadnjem zborovanju, tri dni preden so ga ubili komunisti... No, pa saj Grozde vendar stanuje v Ljubljani, kjer je sedaj mir...“

Predsednik je s ploskom končal sestanek in zapeli smo kitico pesmi Kristus Kralj.

Najbrž navdušeni pevec Lojze nobene pesmi — poleg Povesod Boga — ni pel s takim zanosom kakor to. „Vladaj Kristus Kralj!“ O tem, da mora biti vse njegovo življenje, naj bo to bo v katerem koli poklicu, posvečeno uresničevanju programa, ki je izražen v tej pesmi, ni bilo zanj nobene negotovosti ali dvomov. Saj je celo na prvo stran zbirke pesmi Moderna francoska lirika s krepkimi potezami zapisal geslo „Kristus kraljuj!“ Isto je zapisal tudi na začetek svojega silno redkobesednega dnevnika, ki ga je začel pisati v šesti šoli. Poklic je Lojzetu izbral Bog sam.

MISLI...

nadaljevanje s strani 16

4. navadna nedelja

29. januar

Bog postavi Jeremija za preroka

Berilo iz knjige preroka Jeremija (Jer 1, 4-5. 17-19)

Bog je poklical Jeremijo za preroka v 13. letu vladanja kralja Josija, okrog leta 627 pred Kristusom. Jeremija se je najprej branil sprejeti preroški poklic. Po božjem naročilu ga je vendarle sprejel. V svojem življenju je veliko napravil za to, da bi rojaki zares služili pravemu Bogu. Za poklic pa je moral tudi veliko trpeti.

Vera, upanje, ljubezen; ljubezen je največja

Berilo iz Prvega pisma apostola Pavla Korinčanom (1 Kor 12, 31; 13, 1-13)
Odstavek je „visoka pesem ljubezni“,

Iz naše KRONIKE

Izlet učencev vseh sobotnih slovenskih šol Velikega Buenos Airesa je bil v soboto, 29. oktobra, v Klub letalskih podoficirjev na Ezeizi. Po sveti maši, ki jo je za otroke daroval župnik Jože Guštin, so otroci pod nadzorstvom učiteljstva preživeli v naravi in z igranjem.

V Hladnikovem domu je bil v nedeljo, 30. oktobra, „asado“ v pomoč malgaškimi misijonom,

Prvo sveto obhajilo otrok vseh slovenskih šol in verskih središč Velikega Buenos Airesa, razen Slovenske vasi, je bil na prvo adventno nedeljo v cerkvi Marije Pomagaj. Prvo-obhajancev je bilo 46. Naslednjo nedeljo so vsi imeli drugo slovesno obhajilo v svojih krajevnih središčih.

Duhovne vaje za može so bile v Slovenski hiši v soboto in nedeljo, 5. in 6. novembra. Vodil jih je Jožko Kragelj s Primorske. Duhovnih vaj se je udeležilo 72 moških.

Enodnevni duhovnih vaj za žene pod vodstvom Jožka Kraglja se je v nedeljo, 13. novembra, udeležilo 120 žena.

Tombolska prireditev v Slomškovem domu je bila v soboto 5. novembra.

Razstava olj slikarke Andrejke Dolinar Hrovat je bila v soboto, 12. novembra, v mali dvorani Slovenske hiše. Uvodne besede ob odprtju razstave je spregovoril dr. Darko Šušteršič. Razstava je bila pod okriljem SKA.

Zvezni mladinski dan ob 45-letnici ustanovitve mladinskih organizacij SDO in SFZ je imel poleg 25. glasbenega večera v soboto 30. oktobra v Slovenski hiši še dva dela: v soboto, 12. novembra, je mladina iz Mendoze v režiji Tončke Šmon zaigrala dobro naštudirano igro Črna žena v dvorani Slovenske hiše, v ne-

deljo, 13. novembra, pa je bila celodnevna prireditev v Slomškovem domu: program se je začel ob 9 z dviganjem zastav in petjem himen in mladinsko mašo (Jože Škerbec, pela glasbena skupina Slomškovega doma) in se nadaljeval s športnimi tekmovanji pred skupnim kosilom in po njem ter se zaključil s kulturnim sporedom, pri katerem je sodelovala mladina iz Mendoze, Carapachaya, Pristave, San Justa, Slovenske vasi in Slomškovega doma ter RAST-i-XXIII. Za sklep je bila prosta zabava. Udeležba mladine in odraslih — množična.

Zveza slovenskih mater in žena je imela v sredo, 17. novembra, svoj 28. občni zbor v Slovenski hiši. Udeležil se ga je tudi škof Pirih. Za predsednico je bila ponovno izvoljena ga. Pavlina Dobovškova in tudi odbor je ostal nespremenjen.

Sklepna prireditev Srednješolskega tečajaravn. Marka Bajuka je bila v soboto, 19. novembra, v Slovenski hiši: po razdelitvi spričeval je zahvalno mašo daroval škof Metod Pirih, program v dvorani je napovedoval Marjan Loboda, govor pa je imela ravnateljica prof. Metka Mizerit.

Blagoslovitev kapelice Marije Pomagaj v kripti lujanske bazilike. V petek, 25. novembra, je škof Pirih blagoslovil kapelico brezjanske Marije v kripti lujanske bazilike. Podoba, delo Marijana Koritnika, je doslej visela v baziliki. Novi rezljani okvir in oltar sta napravila Jože Žerovnik in Miha Peternelj, oltarni prt pa je sklekljala Francka Košir s Koroške. Ugodni porostor je preskrbel lazarist Ivan Likozar, rektor bazilike, za podobo in njeno krasitev pa skrbi vseskozi Cilka Peternelj. S škofom so somaševali

Anton Bidovec, Jože Guštin, Franci Petrič in Jože Škerbec. Kljub delovnemu dnevu se je k blagoslovu zbralo okoli 150 rojakov.

Mšgr. Metod Pirih, koprski škof, je na praznik Kristusa Kralja, v nedeljo 20. novembra, podelil v Slovenski hiši zakrament svete birme 81 dekletom in fantom. Ker je cerkev Marije Pomagaj premajhna in smo se bali slabega vremena, smo veliko dvorano spremenili v bogoslužni prostor, ki ga je okusno pripravil in okrasil Tone Oblak. Z birmovalcem so somaševali Jože Škerbec, Franci Petrič, Tone Bidovec in France Bergant. Med mašo in obredom je pel zbor Gallus. Rojakov je bilo nad 1000, ki so povsem napolnili dvorano, balkon in halo pred dvorano. Mašni napovedovalec je bil arh. Jure Vombergar, berili pa sta brala Veselka Puc in Franci Žnidar.

Pri Svetogorski Kraljici se je škof srečal s primorskimi rojaki v nedeljo, 20. novembra, popoldne. S škofom so somaševali Petrič, Škerbec in Šenk, pel pa je zbor Svetogorski zvon (Vinko Klemenčič, pri orglah Dorita Brezavšček). Po maši je bilo družabno srečanje v farnem ateneju. Škofa je pozdravila Dragica Mizerit, srečanje ob pogrnjenih mizah ob petju in pogovoru pa je nato potekalo v prisrčnem razpoloženju.

Slovensko latinsko-ameriška trgovska zbornica je 25. novembra pripravila predavanje v Slomškovem domu: o važnosti kakovosti v podjetju sta govorila inž. Aníbal Martínez in inž. Carlos Martínez.

Sklepne prireditve slovenskih sobotnih šol so bile v soboto, 26. novembra, in naslednjo nedeljo, drugod pa en teden kasneje.

Predvajanje videa o praznovanju 40-letnice SKA v Ljubljani je bilo na kulturnem večeru SKA v Slovenski hiši v soboto 3. decembra.

Predvajanje je komentiral predsednik SKA arh. Marjan Eiletz.

Rožmanov dom je imel prijateljsko srečanje v nedeljo, 4. decembra, s sveto mašo in skupnim kosilom

Miklavževo prireditev so priredile vse naše šole. Udeležba stooštota.

Na proslavi Brezmadežne, ki jo v Slovenski hiši vsako leto priredita mladinski organizaciji, je v nedeljo, 4. decembra, po mladinski maši govoril prof. Matjaž Puc: Kaj mi še danes pomeni Marija?

Člani IS skupščine mesta Ljubljana Dimitrij Kovachič, Milan Zver in Andrej Meglič so v petek, 16. decembra, imeli na kulturnem večeru ZS v Slovenski hiši referate o svojih področjih.

Slovensko božičnico sta priredila ZSMŽ in Vincencijska konferenca v soboto, 17. decembra, v Slovenski hiši. Po maši v cerkvi Marije je bil koncert božičnih pesmi v izvedbi Gallusa pod vodstvom Anke Savelli Gaser in ob orgljanju Ivana Vombergarja, v dvorani pa je božično misel povedala tajnica Irena Fajdiga, predsednica Pavlina Dobovšek pa vse nagovorila z božičnim pozdravom.

Informativni sestanek je imel odbor Slomškovega doma za svoje člane v nedeljo, 18. decembra po maši, in isto nedeljo tudi Naš dom v San Justu.

Dr. Marko Kremžar, ki je dva meseca predaval v Sloveniji, je v petek, 23. decembra, predaval v Slovenski hiši o stanju in stališčih slovenskih krščanskih demokratov v Sloveniji.

Polnočnica v cerkvi Marije Pomagaj je poleg lujanskega in lurskega romanja ter velikonočne vigilije in maše za žrtve revolucije bogoslužno opravilo, ki zbere največ rojakov. Pol ure pred začetkom polnočnice je pel zbor Gallus božične pesmi. Maševal je župnik Jože Šker-

UVOŽENO iz Slovenije

- V politiki so čudežne otroke zamenjali čudežni starci.
- V rokah imam oblast — kaj pa v glavi?
- Poznam ateista, ki zahteva, da ga častijo kot Boga.
- Moja vest je čista — kaj pa podzavest?
- Krona je takšno pokrivalo, ki se dá sneti samo z glavo.
- Kako je dobil službo, je službena skrivnost.
- Kam smo padli? Na to vprašanje bom odgovoril, ko bom zlezal ven.
- Kadar bom videl, kako se bo končalo, vam bom povedal, kako se je začelo.
- Moški gledajo ženskam pod noge, ženske pa moškim pod prste.
- Zgodovina nas uči, da ne smemo verjeti zgodovinarjem.
- Živimo v dramatskih časih, a dobre drame nihče ne napiše.
- Za nekatere se je lepša prihodnost začela že včeraj.

malo za šalo

Žena vozi avto. Ko pelje mimo telefonskega droga, po njem naglo plezata gor dva delavca.

„Veš kaj,“ pravi mož, ki sedi ob ženi v avtu, „ta dva se malo preveč bojita; tako slabo pa le ne voziš.“

Poslanec v parlamentu zboli in mora nekaj časa ležati. Po nekaj dnevih dobi faks. Neki šaljivec je napisal: „Dobro počutje in skorajšnje ozdravljenje vam želimo vaši poslanski kolegi s 117 „da“ in 84 „ne“ pri 28 vzdržanih glasovih.“

Adam je vprašal Boga v raj: „Dragi Bog, zakaj si ustvaril Evo tako lepo?“

„Da ti bo všeč.“

„In zakaj si jo ustvaril tako neumno?“

„Da ji boš ti všeč.“

bec, 5 duhovnikov je bilo na voljo za spovedovanje, kasneje pa so obhajali. Po končanem slavju ostajajo rojaki eno uro na dvorišču Slovenske hiše, da se med seboj pozdravijo in voščijo.

Tudi praznične maše po vseh naših verskih središčih so zbrale veliko rojakov. Po vseh krajih so bile tudi božičnice, bodisi za mladino bodisi za vse. V radijski oddaji Okence v Slovenijo je povedal božično misel Jože Škerbec, prek slovenske oddaje v Bernalu pa dr. Lojze Kukovica. V Slo-

venskem domu v San Martinu so uprizorili tudi žive jaslice.

Slovensko katoliško akademsko starešinstvo, ki ga vodi dr. Andrej Fink, je na slovesno večerjo pred koncem delovnega leta povabilo 18. decembra kot govornika prof. Matjaža Puca in Veselko Šorli Puc, kot gostje pa so bili tudi dr. Jože Bernik, predsednik Slovenskega svetovnega kongresa, in dr. Marija Bernik iz Chicaga ter člani ljubljanske mestne vlade Kovačič, Meglič in Zver.

Šolska kolonija, ki jo or-

ganizira ZS, je 26. decembra z dvema avtobusoma izpred Slovenske hiše odpotovala v Počitniški dom dr. Rudolfa Hanželiča v kordobske hribe. Skupino 75 otrok je spremljalo vodstvo, ki ga je vodila Saša Omahna in ga sestavljali župnik France Bergant, Karla Jakoš, Anica Rode, Veronika Vivod, Helena Zarnik, inž. Jani Dobovšek, Marjan, Kristjan in Toni Vivod. Vrnili se bodo 10. januarja.

Silvestrovanje sta pripravila Naš dom v San Justu in Pristava v Castelarju.

VTIČNICA ZA BLIŽ-NJO PRIHODNOST, KO BO ELEKTRIČNI TOK SVINJSKO DRAG

Po Pavlihu

KJE JE KAJ

Pred petdesetletnico -	
Božidar Fink	1
Brez resnice ni svobode -	
Janez Gril	2
Poziv državnemu zboru	3
Predstavitve akcije	4
Svetovni, slovenski, krščanski čas -	
Alojz Rebula	5
Svetonočna - Karel Mauser	5
Msgr. Metod Pirih rojakom	
v Argentini	6

O noč prečudna, sveta noč... -	
Emilijan Cevc	9
Spomini na božič -	
Anton Dermota	11
„Samo nobene panike, prosim!“ -	
Alojz Rebula	12
Mati radostna (cerkvena himna) ..	12
Pogovor z Jožkom Kragljem -	
Jože Škerbec	13
Škof dr. Janez Jenko - umrl	14
Misli k bogoslužnim berilom -	
Stanko Fajdiga	15
Slovenski strop - Oton Župančič ..	17
Cerkveni skladatelj - Edo Škulj ..	17

Umetniška šola Slovenske	
kulturne akcije (SKA) -	
Jure Vombergar	18
Pogovor z voditeljico Lenčko Božnar	
- Jože Škerbec	20
Pogovor z zakoncema inž. Jožetom	
Žakljem in lic. Jožejo Debeljak -	
Jože Škerbec	23
Obisk škofa Metoda Piriha	27
Papež pride v Slovenijo	27
Slovenski mučenec Lojze Grozde -	
Anton Strle	28
Duhovnik Anton Grčman - umrl ...	30
Iz naše kronike	31

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877
Stavljenje in oblikovanje: MALIVILKO - Telefaks: (54-1) 362-7215
Tiska: Talleres Graficos VILKO S.R.L., - Estados Unidos 425 (1101) Buenos Aires, Argentina

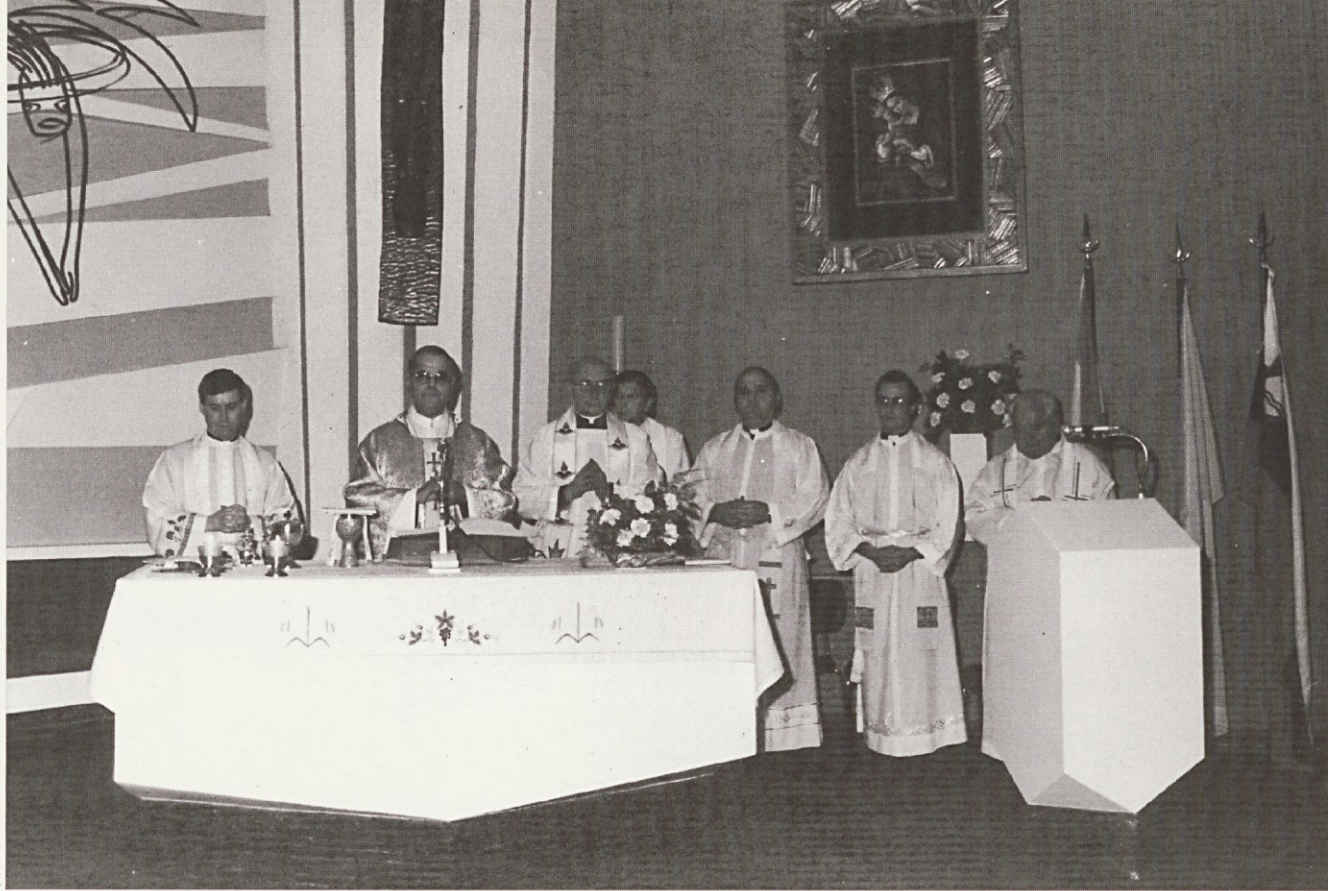
POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Ivan Marn, 131 A Treviye Dr. Toronto M8 4C4, Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzu-ta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1995: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

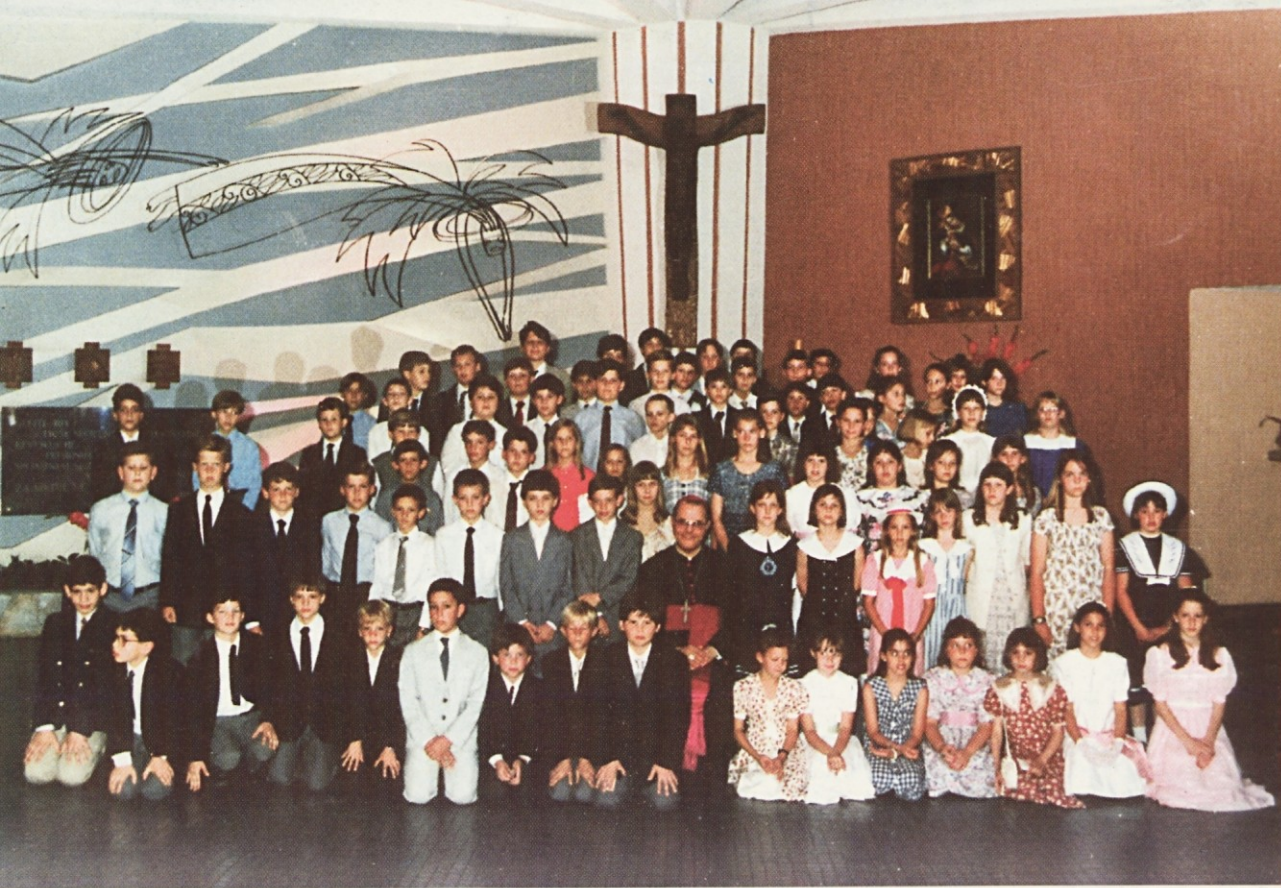

Koncelebrirana sv. maša v sredo, 9. novembra zvečer, v cerkvi Marije Pomagaj na dan prihoda škofa Metoda Piriha v Argentino v spremstvu Francija Petriča, odgovornega urednika Družine.

Spodaj: Škof msgr. Metod Pirih z duhovniki in rojaki pred lujansko baziliko po slovesnosti blagoslovitve kapelice Marije Pomagaj v kriпти narodne bazilike.

Letošnji birmanci, katerim je škof msgr. Metod Pirih podelil zakrament svete birme v nedeljo 20. novembra v Slovenski hiši. — **Spodaj:** Škof msgr. Metod Pirih med slovesnostjo posvetitve kapelice Marije Pomagaj v kripti lujanske bazilike.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovina. Director: José Sikerbec

Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877

Composición y Armado: MALVILKO - Impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina